

วารสารการศึกษาไทย

THAILAND EDUCATION JOURNAL

ตุลาคม - พฤศจิกายน ๒๕๖๑ : ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑๔๗

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
Office of the Education Council
www.onec.go.th

วันเสาร์ ที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เปิดโครงการจัดการศึกษากลุ่มโรงเรียนบนพื้นที่สูง และถิ่นทุรกันดาร อ่างฮางโมเดล

นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานเปิดโครงการจัดการศึกษากลุ่มโรงเรียนบนพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร อ่างฮางโมเดล โดยมี รองศาสตราจารย์ดาร์ณี อุทัยรัตนกิจ รองประธานคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา นายเฉลิมชนม์ แน่นหนา ที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา ดร.ไกรยส ภัทราวาท และ นางเรียม สิงห์ทร คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา พร้อมผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมพิธีเปิดโครงการฯ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุมเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

ในการนี้ นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พร้อมเยี่ยมชมนิทรรศการ และรับฟังแนวทางการดำเนินโครงการฯ จากผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนบนพื้นที่สูงและถิ่นทุรกันดาร รวมถึงผู้แทนจากภาคีจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำข้อสรุปที่ได้มาพัฒนาโครงการดังกล่าวให้เกิดผลสำเร็จแก่ชุมชนในพื้นที่และการศึกษาของชาติต่อไป

สวัสดีค่ะ ท่านผู้อ่านทุกท่าน “วารสารการศึกษาไทย” กลับมาพบกับทุกท่านเช่นเคย พร้อมข่าวสารความก้าวหน้าด้านการศึกษาย่างคึกคักค่ะ ประเดิมด้วยข่าวใหญ่ คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบ “มาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับใหม่” เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ แสดงให้เห็นว่า ต่อไปนี้จะมีมาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับใหม่หลังจากที่มาตรฐานการศึกษาฉบับแรกเกิดขึ้นตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ และเพื่อขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติ คณะกรรมการสภาการศึกษาจึงนำเรื่องแนวทางการขับเคลื่อนมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติมาเป็นประเด็นหลักในการประชุมคณะกรรมการสภาการศึกษา ครั้งที่ ๕ พร้อมด้วยการพิจารณาแนวทางการสร้างพลเมืองดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ และแนวทางการประเมินผลการศึกษาทั้งระบบให้สอดคล้องทุกระดับการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ และมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ท่านผู้อ่านสามารถติดตามผลการประชุมได้ใน “รายงานพิเศษ” เรื่อง “บอร์ดสภาการศึกษา เตรียมพลิกโฉมการศึกษาสร้างคนไทย ๔.๐” และเชื่อว่า ขณะนี้ท่านผู้อ่านคงต้องการทราบรายละเอียดของ “มาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับใหม่” แล้วไม่ต้องรออีกต่อไป เพราะวารสารการศึกษาไทยฉบับนี้ได้นำรายละเอียดของมาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับใหม่มานำเสนอในบทความ ๓ “มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ สู่การสร้างคนไทย ๔.๐”

นอกจากมาตรฐานการศึกษาของชาติ เรื่องที่น่าสนใจไม่แพ้กัน คือ สิ่งที่ท่านผู้อ่านได้เห็นจากหน้าปกสีสดใสของวารสารการศึกษาไทยฉบับนี้ ใช่แล้วค่ะ “๑๐ สมรรถนะหลักของผู้เรียน” เป็นที่ทราบกันดีว่าโลกปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลง การเรียนการสอนจึงควรทำให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ จากการวิจัยพบว่า มี ๑๐ สมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อผู้เรียน รายละเอียดจะเป็นอย่างไรนั้น ท่านผู้อ่านสามารถติดตามอ่านได้ในบทความ ๑ “แนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อชีวิต” รวมถึงสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำคลิปวิดีโอสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ๑๐ สมรรถนะหลักนี้ ใน ๓ รูปแบบ ท่านผู้อ่านสามารถรับชมได้ทันทีเพียงสแกน QR Code ที่ปกหลังวารสารการศึกษาไทยฉบับนี้

วารสารการศึกษาไทยฉบับนี้ยังมีเนื้อหาที่น่าสนใจอีกมาก อาทิ หากท่านผู้อ่านมีข้อสงสัยว่าทำอย่างไรเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะมีงานทำ ปัจจุบันผู้ประกอบการมีแนวคิดในการรับบุคลากรเข้าทำงานอย่างไร วารสารการศึกษาไทยฉบับนี้มีคำตอบเช่นกัน เนื่องจากได้รวบรวมคุณสมบัติที่ผู้ประกอบการต้องการมาเสนอให้ทุกท่าน รวมถึงมุมมองในการปฏิรูปการศึกษาของผู้ประกอบการ ติดตามได้ในบทความ ๕ “ปฏิรูปการศึกษาไทย : ความหวังใหม่ของผู้ประกอบการ” และบทความ ๖ “เสียงสะท้อนของสถานประกอบการถึงความต้องการคุณลักษณะของผู้เรียน” แล้วพบกับข่าวสารความก้าวหน้าด้านการศึกษาเช่นนี้ได้ใหม่ในฉบับหน้าค่ะ สวัสดีค่ะ

บรรณาธิการ

วารสารการศึกษาไทย

THAILAND EDUCATION JOURNAL

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

www.onec.go.th

Office of the Education Council

ตุลาคม - พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑๔๗

สารบัญ

๓ รายงานพิเศษ

- บอร์ดสภาการศึกษาเตรียมพลิกโฉมการศึกษาสร้างคนไทย ๔.๐

วรัญญกรณ์ คุณเวช
สำนักสื่อสารองค์กร

๖ บทความ ๑

- แนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อชีวิต

คณะทำงานวางแผนจัดทำกรอบสมรรถนะ
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการการจัดการเรียนการสอน
ในคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา

๑๑ บทความ ๒

- สภาการศึกษาเร่งสร้างอัตลักษณ์เด็กไทยในศตวรรษที่ ๒๑
เน้นพลเมืองดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ

เต็มศิริ ทรงเจริญ
สำนักอำนวยการ

๑๔ บทความ ๓

- มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ สู่การสร้างคนไทย ๔.๐

ดร.ประวีณา อัลโย
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

๑๘ บทความ ๔

- การพัฒนารูปแบบและกลไกการพัฒนาครูลักษณะเครือข่ายเชิงพื้นที่

สำเนา เนื้อทอง
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

๒๑ บทความ ๕

- ปฏิรูปการศึกษาไทย : ความหวังใหม่ของผู้ประกอบการ

วรัญญกรณ์ คุณเวช
สำนักสื่อสารองค์กร

๒๕ บทความ ๖

- เสี่ยงสะท้อนของสถานประกอบการถึงความต้องการคุณลักษณะของผู้เรียน

พรพรหม เทพเรืองชัย
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

๒๙ บทความ ๗

- เพิ่มโอกาสการศึกษาให้เด็กไม่มีทะเบียนและบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ
สู่การเพิ่มโอกาสประเทศไทย

วรากร สายแก้ว ดร.รุ่งนภา จิตรโรจนรักษ์
สำนักนโยบายและแผนการศึกษา

๓๓ IT Cafe

- Blockchain เทคโนโลยีเปลี่ยนโลก

วิชชุลาวัฒน์ พิทักษ์ผล
สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา

๓๖ แบบสอบถาม

คณะที่ปรึกษา

เลขาธิการสภาการศึกษา

(ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์)

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

(ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์)

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

(ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์)

ที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา

(นายเฉลิมชนม์ แน่นหนา)

ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ

ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารองค์กร

ผู้อำนวยการสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการอิสระ
เพื่อการปฏิรูปการศึกษา

บรรณาธิการ

นางสาวสุวีณา เกษณะศิล

ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารองค์กร

นางสาวทัศนีย์ เนียมบุบผา

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการ

นางสาวณัฐพร จริยะปัญญา

นางฐิติวราตา แห้วเพชร

ถ่ายภาพ

นายสุภาชัย พันธุ์เดช

นายบุรชาติ ทิมพิทักษ์

วัตถุประสงค์การจัดทำ

๑. เพื่อรายงานข่าวสารความเคลื่อนไหวความก้าวหน้าเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในแต่ละเดือน
๒. เพื่อนำเสนอตัวอย่างความสำเร็จเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในด้านต่าง ๆ ต่อสาธารณชน
๓. เพื่อเป็นสื่อในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาศึกษากับบุคคล/หน่วยงานต่าง ๆ

ISSN : 1686 - 5073

บอร์ดสภาการศึกษา เตรียมพลิกโฉมการศึกษาสร้างคนไทย ๔.๐

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) จัดประชุมคณะกรรมการสภาการศึกษา (กกส.) ครั้งที่ ๕ ประจำปี ๒๕๖๑ โดยมี ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์อุดม คชินทร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานเปิดการประชุม พร้อมด้วย ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา และ คณะผู้บริหาร สกศ. ให้การต้อนรับ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ณ ห้องประชุมกำแพง พลาญกูร ชั้น ๓ อาคาร ๕๖ ปี สกศ.

ที่ประชุมรับทราบมติคณะรัฐมนตรี (ครม.) เห็นชอบแต่งตั้ง นายกิตติพันธ์ ใจดี อุปนายกสมาคมสมาชิรสังคตแห่งประเทศไทย (ศาสนาซิกข์) เป็นกรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นแทน นายปานชัย สิงห์สัจเทพ ผู้ที่พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระเนื่องจากลาออก นอกจากนี้ มีการรายงานผลการดำเนินงานครบรอบ ๑ ปี ของ กกส. ประเด็นสำคัญ ได้แก่ ๑) ร่างกฎกระทรวง กำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหาการเลือก ประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ของกรรมการในคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พ.ศ. .... ๒) ร่างมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. .... ที่ประชุม กกส. ได้พิจารณาร่างมาตรฐานการศึกษาของชาติ และนำเสนอต่อ ครม. ซึ่งมีมติเห็นชอบในหลักการ เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ ให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณากำหนดรายละเอียดให้ครอบคลุมมาตรฐาน ด้านต่าง ๆ เพิ่มเติมให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา เช่น มาตรฐานครูและบุคลากรทางการศึกษา

การศึกษาทวิภาคี และการผลิตบุคลากรให้ตรงกับความต้องการด้านแรงงานของประเทศ ๓) การจัดตั้งเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้เป็น “เขตพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา” โดยร่วมมือกับภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อทดลองนำร่องในหลายจังหวัด ๔) การจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (เพิ่มเติม) ซึ่งได้ดำเนินการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และ ๕) การขออนุมัติเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวแก่ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจัดโดยบุคคล องค์กรวิชาชีพ องค์กรชุมชนและองค์กรเอกชน และลดหย่อนภาษีและยกเว้นภาษีแก่ผู้จัดการศึกษาตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์อุดม คชินทร

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่าการประชุมครั้งนี้จะนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงการศึกษาไทยใน ๔ ประเด็นสำคัญ ได้แก่

๑. มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นการพลิกโฉมแนวทางปฏิบัติให้สถานศึกษามีอิสระในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของตนเอง ไม่เน้นปรับโครงสร้างเปลี่ยนหลักสูตร แต่มุ่งผลลัพธ์ที่เกิดกับเด็กให้มีคุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ คือ เป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งหลังจากนี้จะมีการปรับกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ

๒. แนวทางการดำเนินงานการสร้างพลเมืองดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ เป็นการบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการสภาการศึกษาทั้งหมด เพื่อเชื่อมโยงกลไกการศึกษาให้สามารถสร้างคนไทยยุคใหม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติที่ต้องการทั้งคนดีและคนเก่ง

๓. แนวทางการประเมินผลการศึกษาทั้งระบบให้สอดคล้องทุกระดับการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ และมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งปรับปรุงให้เป็นการประเมินที่ไม่เน้นเรื่องตัวชี้วัด (KPI) โดยให้สถานศึกษาเป็นผู้ประเมินตนเอง เพื่อสะท้อนคุณภาพการศึกษาตามความเป็นจริงและไม่กระทบต่อการสอนของครูอาจารย์

บทความ ๑

คณะกรรมการวางแผนจัดทำกรอบสมรรถนะ
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ของคณะกรรมการการจัดการเรียนการสอน
ในคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา

แนวทาง การพัฒนาผู้เรียน ให้เกิดสมรรถนะหลัก ที่จำเป็นต่อชีวิต

ในโลกยุคปัจจุบันและอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว บุคคลจำเป็นต้องมีสมรรถนะหลักสำคัญที่ต้องใช้ในการใช้ชีวิต การทำงาน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข สมรรถนะหลักดังกล่าวสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ดีผ่านหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency - Based Curriculum : CBC) ในปัจจุบันนี้มีหลายประเทศที่มีการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะมาใช้ เนื่องจากหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิต โดยมีการกำหนดสมรรถนะหลักที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้นให้ครูผู้สอนนำไปใช้เป็นหลักในการกำหนดจุดมุ่งหมาย สาระการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล หลักสูตรฐานสมรรถนะให้ความสำคัญกับพฤติกรรม/การกระทำ การปฏิบัติของผู้เรียน มิใช่ที่การรู้หรือมีความรู้เพียงเท่านั้น แต่ผู้เรียนต้องสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม และคุณลักษณะต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา สถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

อัครัง บัวศรี (๒๕๓๕) ได้กล่าวถึงหลักสูตรฐานสมรรถนะว่า เป็นหลักสูตรที่ยึดความสามารถของผู้เรียนเป็นหลัก การออกแบบหลักสูตรตามแนวคิดนี้ จะมีการกำหนดเกณฑ์ความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้ เป็นหลักสูตรเกณฑ์ความสามารถที่จัดทำขึ้นเพื่อประกันว่าผู้ที่จบการศึกษาในระดับหนึ่ง ๆ จะมีทักษะและความสามารถในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ เป็นหลักสูตรที่ไม่ได้มุ่งเรื่องความรู้หรือเนื้อหาวิชาที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา แต่จะมุ่งพัฒนาในด้านทักษะ ความสามารถ เจตคติและค่านิยม อันจะเป็น

ประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันและอนาคตของผู้เรียน หลักสูตรนี้มีโครงสร้างให้เห็นถึงเกณฑ์ความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่ต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติในแต่ละระดับการศึกษาและในแต่ละระดับชั้น ทักษะและความสามารถจะถูกกำหนดให้มีความต่อเนื่องกัน โดยใช้ทักษะและความสามารถที่มีในแต่ละระดับเป็นฐานสำหรับเพิ่มพูนทักษะและความสามารถในระดับต่อไป สำหรับจุดเด่นของหลักสูตรฐานสมรรถนะมีหลายประการดังนี้ ๑) ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่สำคัญต่อการใช้ชีวิต การทำงาน และการเรียนรู้ ซึ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในโลกแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ที่มี การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ๒) ช่วยให้การจัดการเรียนรู้ มุ่งเป้าหมายไปที่การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่ ต้องการ มิใช่มุ่งเป้าไปที่การสอนเนื้อหาความรู้จำนวนมาก ซึ่งอาจยังไม่จำเป็นหรือเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียน ๓) ช่วยลด สาระการเรียนรู้ที่ไม่จำเป็น อันส่งผลให้สถานศึกษามีพื้นที่ในการจัดการเรียนรู้อื่นที่เป็นความต้องการที่แตกต่างกันของผู้เรียน วิถีชีวิต วัฒนธรรม ชาติพันธุ์ และบริบทได้มากขึ้น ๔) ช่วยลดภาระและเวลาในการสอบตามตัวชี้วัดจำนวนมาก การสอบวัดสมรรถนะหลักของผู้เรียน เป็นการสอบที่ช่วยให้เห็นความสามารถที่เป็นองค์รวมของผู้เรียน ๕) กรอบสมรรถนะหลักของหลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นสมรรถนะขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคน จะเป็นสมรรถนะกลางที่เอื้อให้สถานศึกษาที่มีศักยภาพ สามารถออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสมกับ ความต้องการและบริบทของตนได้โดยยึดสมรรถนะกลางเป็นเกณฑ์เทียบเคียงซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เกิดรูปแบบหลักสูตรที่หลากหลาย

การนำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปใช้นั้นจะต้องดำเนินการผ่านการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ (Competency - Based Instruction : CBI) ที่มีลักษณะสำคัญ คือ เป็นการเรียนการสอนตามจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงสมรรถนะ (Learning competencies) ที่สามารถสังเกตและวัดได้ เป็นการเรียนการสอนที่มุ่งให้เกิดความรู้ ทักษะที่แท้จริง ผู้เรียนใช้เวลาในการเรียนรู้โดยการคิด การลงมือทำด้วยตนเอง และพัฒนาก้าวหน้าไปเป็นลำดับขั้นตามความสามารถของตน สำหรับการวัดและประเมินฐานสมรรถนะ (Competency - Based Evaluation : CBE) นั้น เน้นการวัดผลการเรียนรู้จากพฤติกรรม/การกระทำ/การปฏิบัติ ที่แสดงออกถึงสมรรถนะนั้นตามเกณฑ์ที่กำหนด เป็นการวัดอิงเกณฑ์ มิใช่อิงกลุ่ม การประเมินให้คะแนน และการรายงานผล ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมกระทำที่แสดงออกถึงความสามารถในการใช้ความรู้ และทักษะต่าง ๆ ที่ได้เรียนมา

สมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในปี ๒๕๖๑ คณะทำงานวางแผนจัดทำกรอบสมรรถนะหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการการจัดการเรียนการสอนในคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ได้ดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาดูงาน งานวิจัย และข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและพัฒนากรอบสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นโดยยึดหลักการสำคัญว่าสมรรถนะที่กำหนดขึ้นจะต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑) ตอบสนองนโยบายระดับชาติ อาทิ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แผนการศึกษาชาติ และมาตรฐานการศึกษาชาติ

๒) มุ่งเตรียมผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในโลกแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

๓) ส่งเสริมการใช้ศาสตร์พระราชา รวมทั้งพระราชโบายที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๑๐ และ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานแก่รัฐบาลและประชาชน

๔) ให้มีความสำคัญกับการดำรงรักษาความเป็นไทย ในโลกสากล การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ศาสนา ความดีงาม และความเป็นชาติไทย

๕) ให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนตามหลักพัฒนาการ และสามารถตอบสนองความแตกต่างที่หลากหลายของผู้เรียน วิถีชีวิต ภูมิสังคม และบริบท

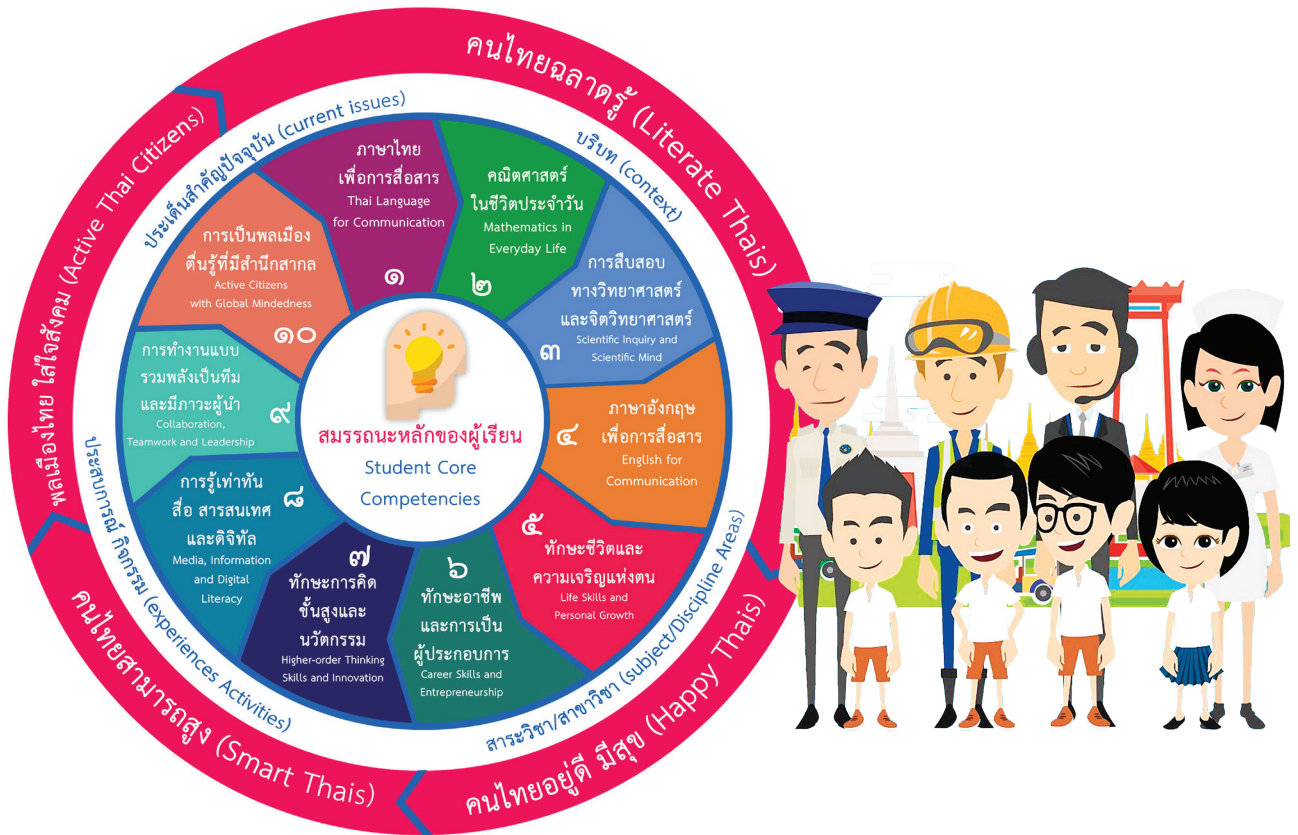
๖) มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เทียบเคียงได้กับมาตรฐานสากล

ผลจากการดำเนินการข้างต้นทำให้ได้สมรรถนะหลัก ๑๐ สมรรถนะ โดยแบ่งเป็น ๔ กลุ่ม

๑) **คนไทยฉลาดรู้ (Literate Thais)** มี ๔ สมรรถนะหลัก คือ (๑) ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (Thai Language for Communication) (๒) คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน (Mathematics in Everyday Life) (๓) การสืบสอบทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ (Scientific Inquiry and Scientific Mind) และ (๔) ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communication)

๒) **คนไทยอยู่ดี มีสุข (Happy Thais)** มี ๒ สมรรถนะหลัก คือ (๑) ทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน (Life Skills and Personal Growth) และ (๒) ทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ (Career Skills and Entrepreneurship)

๓) **คนไทยสามารถสูง (Smart Thais)** มี ๒ สมรรถนะหลัก คือ (๑) ทักษะการคิดขั้นสูงและนวัตกรรม (Higher - Order Thinking Skills and Innovation) และ (๒) การรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และ ดิจิทัล (Media, Information and Digital Literacy : MIDL)

๔) **พลเมืองไทย ใจดีสังคม (Active Thai Citizens)** มี ๔ สมรรถนะหลัก คือ (๑) การทำงานแบบรวมพลังเป็นทีม และมีภาวะผู้นำ (Collaboration Teamwork and Leadership) และ (๒) การเป็นพลเมืองตื่นรู้ที่มีสำนึกสากล (Active Citizens with Global Mindedness)

นอกจากนี้ได้มีการนำสมรรถนะหลัก ๑๐ สมรรถนะ มาจัดทำสมรรถนะย่อยของผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.๑ - ๓) ด้วย ซึ่งจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) ด้วยโปรแกรม LISREL พบว่า กรอบสมรรถนะที่พัฒนาขึ้นมีโครงสร้างองค์ประกอบสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สามารถใช้อธิบายสมรรถนะของผู้เรียนระดับประถมศึกษาได้

แนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อชีวิต

คณะทำงาน ได้ออกแบบแนวทางการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะไว้ ๖ แนวทาง และได้นำไปทดลองใช้กับผู้เรียนในระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.๑ - ๓) แล้ว พบว่ามีความเป็นไปได้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะหลักดังกล่าว

การนำกรอบสมรรถนะหลักสู่การพัฒนาผู้เรียน มีหลักสำคัญดังนี้

๑. สมรรถนะหลักทุกด้านสามารถนำไปพัฒนาผู้เรียนผ่านกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เช่น กิจกรรมที่เป็นกิจวัตรในโรงเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน

๒. สมรรถนะหลักทุกด้านสามารถพัฒนาผู้เรียนผ่านเนื้อหาสาระต่าง ๆ ในทุกกลุ่มสาระ และเอื้อให้เกิดการบูรณาการข้ามศาสตร์สาขาต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ยังสามารถพัฒนาผ่านสาระที่เป็นเรื่องราว เหตุการณ์ และประเด็นสำคัญในปัจจุบัน (Current Issues)

บริบท (Context) รวมทั้งประสบการณ์ และกิจกรรม (Experiences & Activities) ต่าง ๆ ได้

๓. ในการออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน อาจจะมีงานและบูรณาการหลาย ๆ สมรรถนะทั้งที่เป็นสมรรถนะย่อยในสมรรถนะหลักนั้น หรือสมรรถนะย่อยในสมรรถนะหลักอื่น ๆ

๔. ในการออกแบบกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะใด ๆ นั้น จำเป็นต้องพิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญของสมรรถนะดังนี้

๔.๑ ความรู้ที่จำเป็นต่อการเกิดสมรรถนะที่ต้องการซึ่งเลือกมาจากเนื้อหาสาระและมโนทัศน์ในศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ

๔.๒ ทักษะที่จำเป็นต่อการเกิดสมรรถนะที่ต้องการซึ่งเลือกมาจากทั้งทักษะสำคัญของศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ และทักษะที่เป็นองค์ประกอบหลักของสมรรถนะ

๔.๓ เจตคติ คุณลักษณะ นิสัย แรงจูงใจ ฯลฯ ที่จำเป็นต่อการเกิดสมรรถนะ

๔.๔ สถานการณ์ต่างๆ ที่จะนำสมรรถนะที่ต้องการไปใช้ ที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเกิดความรู้ ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะ และสามารถนำความรู้/ทักษะ เจตคติ/คุณลักษณะ ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

สำหรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนฐานสมรรถนะ ๖ แนวทาง มีดังนี้

แนวทางที่ ๑ : ใช้งานเดิม เสริมสมรรถนะ

เป็นการสอนตามปกติที่สอดแทรกสมรรถนะ ซึ่งครูเห็นว่าสอดคล้องกับการบทเรียนนั้นเข้าไป และอาจปรับกิจกรรม หรือคิดกิจกรรมต่อยอด เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะนั้นมากขึ้น หรือได้สมรรถนะอื่นเพิ่มมากขึ้นซึ่งจะช่วยเพิ่มการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เข้มข้น มีความหมายยิ่งขึ้น

แนวทางที่ ๒ : ใช้งานเดิม ต่อเติมสมรรถนะ

เป็นการสอนตามปกติที่มีการเพิ่มสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ความรู้ และทักษะต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้ไปแล้วในสถานการณ์ที่หลากหลาย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะที่ต้องการ

แนวทางที่ ๓ : ใช้รูปแบบการเรียนรู้ สู่การพัฒนาสมรรถนะ

เป็นการสอนตามปกติที่มีการนำรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้อยู่เดิมมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับสมรรถนะที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้และบทเรียน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของรูปแบบฯ และเกิดสมรรถนะที่สัมพันธ์กัน

แนวทางที่ ๔ : สมรรถนะเป็นฐาน ผสานตัวชีวิต

เป็นการสอนโดยนำสมรรถนะและตัวชีวิตที่สอดคล้องกันมาออกแบบการสอนร่วมกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระและทักษะตามตัวชีวิตที่กำหนด พร้อมกับการพัฒนาสมรรถนะหลักที่จำเป็นต่อชีวิต

แนวทางที่ ๕ : บูรณาการผลงานหลายสมรรถนะ

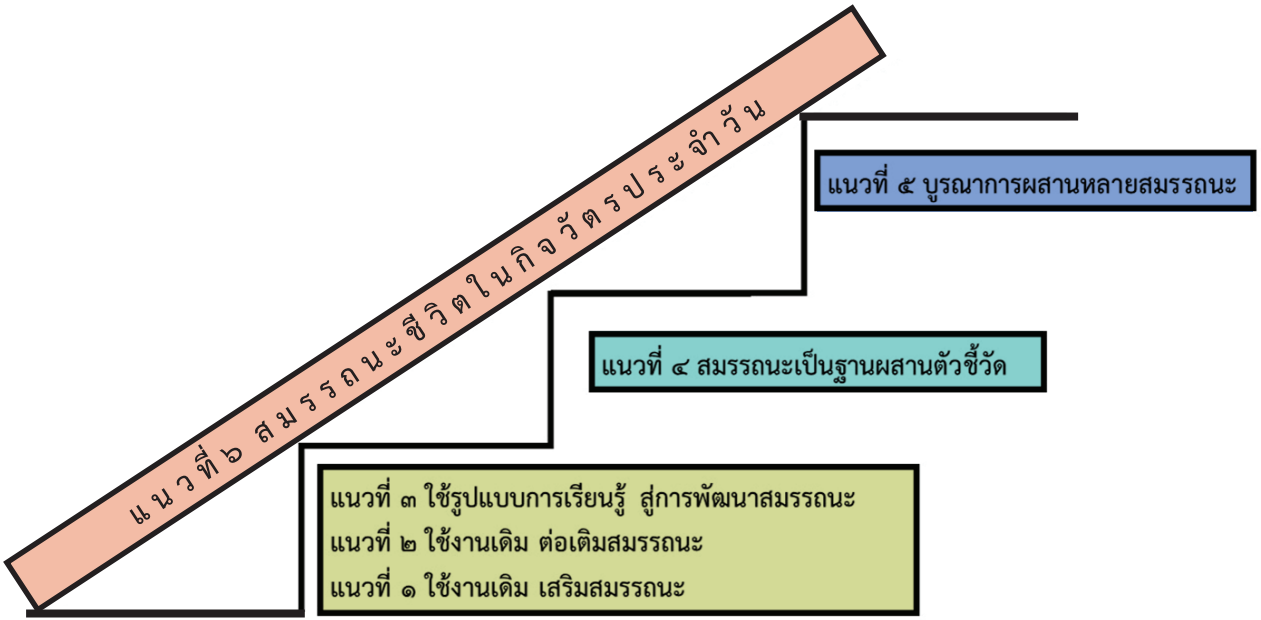
เป็นการสอนโดยนำสมรรถนะหลักทั้งสิบด้านเป็นตัวตั้ง แล้วออกแบบการสอนที่มีลักษณะเป็นหน่วยบูรณาการที่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ และเห็นความสัมพันธ์ระหว่างวิชา/กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ

แนวทางที่ ๖ : สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน

สมรรถนะชีวิตในกิจวัตรประจำวัน เป็นการสร้างสรรค์การเรียนรู้ที่สอดคล้องสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตประจำวันปกติของนักเรียนสอดคล้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่มักเกิดในโรงเรียนนับเป็นการฝึกพัฒนาสมรรถนะนั้น ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งเป็นไปตามธรรมชาติปกติของชีวิตนักเรียน ที่มีความยืดหยุ่น และทำท่ายที่จะเผชิญ

สถานการณ์ตามธรรมชาติของชีวิต การฝึกสมรรถนะผ่านสถานการณ์ต่าง ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะอย่างแท้จริง สามารถนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ไปใช้ได้จริงในการดำเนินชีวิต

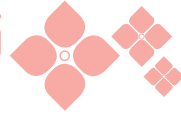
แนวทางทั้ง ๖ แนวทางมีความแตกต่างกันดังนี้ แนวทางที่ ๑ - ๓ เป็นแนวทางที่ช่วยต่อยอดทักษะของครูบนฐานประสบการณ์เดิม โดยมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น และเพิ่มสถานการณ์ที่จะให้ผู้เรียนนำความรู้และทักษะต่าง ๆ ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตมากขึ้น ส่วนแนวทางที่ ๔ - ๕ มีลักษณะเป็นการบูรณาการหลายลักษณะ ทั้งบูรณาการหลายสมรรถนะ บูรณาการหลาย ๆ เนื้อหา/สาระ แนวทางนี้จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมายมากขึ้นอีกทั้งได้มีโอกาสได้เผชิญกับสถานการณ์ที่จะได้ใช้ความรู้ทักษะและคุณลักษณะต่าง ๆ มากขึ้น สำหรับแนวทางที่ ๖ เป็นแนวทางที่จะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนสมรรถนะต่าง ๆ ในสถานการณ์ที่เกิดเป็นกิจวัตรปกติ ในวิถีชีวิตซึ่งทำให้สมรรถนะต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างมั่นคง ถาวร พร้อมนำไปใช้ได้เป็นอย่างดี ลักษณะแนวทางทั้ง ๖ แนวทางนี้แสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

สภาการศึกษา

เร่งสร้างอัตลักษณ์เด็กไทยในศตวรรษที่ ๒๑ เน้นพลเมืองดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ

ข้อมูลจาก World Economic Forum เรื่อง New Vision for Education: Fostering Social and Emotional Learning through Technology ปี ๒๐๑๖ รายงานว่า เด็กในศตวรรษที่ ๒๑ ต้องการการเรียนรู้รอบด้านมากกว่าการเรียนรู้ทางวิชาการเพียงอย่างเดียว เด็กต้องมีทักษะที่หลากหลาย เช่น ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และทักษะการแก้ปัญหา การมีความคิดสร้างสรรค์ รวมถึงการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เรียกว่า ความสามารถด้านสังคม (Soft Skill) เป็นทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ต้องบ่มเพาะและปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวเด็กตั้งแต่วัยเรียน เพื่อให้เด็กที่จบการศึกษาไปแล้ว ประสบผลสำเร็จในการทำงาน และที่สำคัญคือมีความสุขในการดำเนินชีวิต

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับเด็กไทย เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ ๒๑

ปัจจุบันเทคโนโลยีได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กระแสการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลส่งผลให้ค่านิยมในสังคมไทยเปลี่ยนแปลง เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ ทำให้คนไทยมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ขาดทักษะทางสังคม เนื่องจากขาดปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง และขาดทักษะในการคัดกรองและเลือกรับสิ่งที่เหมาะสมมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ระบุว่า เด็กไทยยังมีปัญหาหลายประการ รวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์ สุจริต และการมีจิตสาธารณะ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานให้คนไทยมีค่านิยม และพฤติกรรมที่ดี มีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และ

การประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๑ มีศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์อุดม คชินทร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน ในการประชุมครั้งนี้ พลเอก พหล สง่าเนตร ประธานคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา ด้านนโยบายการศึกษาและกลไกการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ ได้รายงานแผนการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการฯ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ให้ที่ประชุมทราบว่าจะดำเนินการขับเคลื่อนแผนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ ในเรื่องการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ โดยมุ่งเน้น **“การสร้างพลเมืองดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ”** ที่ประชุมได้มีการเสนอความคิดเห็น

ในเรื่องนี้อย่างกว้างขวาง และมีความเห็นตรงกันว่า ควรเร่งปลูกฝังทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้กับเด็กไทยในศตวรรษที่ ๒๑ เพราะสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศ คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้มีคุณภาพ เป็น “คนดี คนเก่ง” พร้อมทั้งรู้จักหน้าที่ของตนเอง หน้าที่ต่อสังคมและประเทศชาติ มีความรับผิดชอบ ใฝ่รู้ ใฝ่คุณธรรม จริยธรรม ไม่ทุจริต คอรัปชั่น และมีความพอเพียง

คณะกรรมการสภาการศึกษาเห็นว่าการสร้างอัตลักษณ์เด็กไทยในศตวรรษที่ ๒๑ ให้เป็นพลเมืองดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ เพื่อสนองพระราชโองบายในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ด้านการศึกษาที่ว่า การศึกษาต้องสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน “มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง-มีคุณธรรม” และ “เป็นพลเมืองดี” อีกทั้งจะเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับเป้าหมายการปฏิรูปประเทศ ตามยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ที่กำหนดใน “ยุทธศาสตร์ที่ ๓: ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์” ระบุให้มี “การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม (Transformation of Culture) เพื่อสร้างคนไทยที่มีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย” รวมถึงการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับ **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙** ที่กำหนดใน “ยุทธศาสตร์ที่ ๓: การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย

และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้” ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ที่ ๓ คือ ให้ “เด็กทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะชีวิต มีพฤติกรรมกรบิโรคคท่ ถูกต้องเหมาะสม มีภูมิคุ้มกัน และมีคุณธรรม จริยธรรม” และให้ “ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพทั้งความรู้ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต ทักษะการทำงาน ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสาธารณะ และสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้”

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์อุดม คชินทร ประธานการประชุมสภาการศึกษา จึงเห็นควรให้มีการจัดตั้ง “คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจ ด้านการสร้างพลเมืองดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ” ขึ้น โดยมี พลเอก พล

ส่งเนตร เป็นประธานอนุกรรมการ นางจรรยาพร ธรณินทร์ นายสุกิจ อุทินทุ และนายกิตติรัตน์ มังคละศิริ เป็นรองประธานอนุกรรมการ และประกอบด้วยผู้แทนจากอนุกรรมการสภาการศึกษา ๙ คณะ รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่จะทำหน้าที่บูรณาการ การสร้างพลเมืองดี มีวินัย ภูมิใจในชาติร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยง เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และขับเคลื่อนเชิงนโยบายให้เห็นผลเป็นรูปธรรม

บทบาทหน้าที่ของคณะอนุกรรมการสภาการศึกษา เฉพาะกิจในการขับเคลื่อนการสร้างพลเมืองดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ คือ **“การสร้างจิตสำนึก”** โดยการกำหนดนโยบาย กำหนดยุทธศาสตร์ เพื่อให้สถานศึกษานำไปปฏิบัติ รวมทั้งมีการติดตามและประเมินผล เพื่อให้มีการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ที่วางไว้ สำหรับกระบวนการสร้างจิตสำนึก ควรมีกิจกรรมที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่จะกระทำความดี กระตุ้นให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม เช่น การบูรณาการการเรียนการสอนให้มีกิจกรรมส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกที่เป็นรูปธรรม การร่วมกิจกรรมจิตอาสาต่าง ๆ ซึ่งการที่เด็กได้รับการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีอย่างต่อเนื่อง จะทำให้เด็กตระหนักถึงการเป็นคนดีด้วยตัวเอง มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติจนกระทั่งเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วยตนเอง โดยที่ไม่ต้องมีการบังคับ อย่างไรก็ตาม จะต้องมีความอย่างที่ดี เพื่อให้เด็กได้ดูแลตัวเองอย่าง มีการสร้าง

สิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับเด็ก และควรให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างจิตสำนึกด้วย

นอกจากการสร้างพลเมืองดี มีวินัย ภูมิใจในชาติแล้ว คณะกรรมการสภาการศึกษาเห็นว่า สิ่งจำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตประจำวันของคนไทยในอนาคต คือ การมีทักษะชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังและบ่มเพาะตั้งแต่วัยเด็กทั้งจากครอบครัวและจากสถานศึกษาเพื่อให้เด็กไทยพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว และสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต รวมถึงการแก้ปัญหาในกรณีที่เกิดปัญหาขึ้นในอนาคต หากเด็กมีทักษะชีวิตจะทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับโลกอนาคตได้อย่างเหมาะสม ไม่เป็นภาระต่อครอบครัว ชุมชน และสังคม นอกจากนั้นยังทำประโยชน์ให้กับชุมชน ท้องถิ่น และประเทศไทยต่อไปได้ ซึ่งคณะกรรมการสภาการศึกษา จะเร่งดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายเพื่อสร้างพลเมืองดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ พร้อมทั้งนโยบายเสริมสร้างทักษะชีวิตที่ควบคู่กัน ให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ของเด็กไทยในศตวรรษที่ ๒๑

บทความ ๓

ดร.ประวีณา อัสโย
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้อ

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ สู่การสร้างคนไทย ๔.๐

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีหน้าที่พิจารณา เสนอมาตรฐานการศึกษาของชาติเพื่อดำเนินการให้ เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา จึงได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาของชาติ ขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อเป็นข้อกำหนด เกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐาน ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้ เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพ ทางการศึกษา

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ได้มีการเปลี่ยนแปลง เกิดขึ้นหลายประการ คือ มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งกำหนด คุณลักษณะของคนไทยไว้ว่า การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่ง พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถ เชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน มีความรับผิดชอบ ต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ รวมถึง วิสัยทัศน์ประเทศไทย ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาค คนไว้เพื่อพัฒนาคนและสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่ แข็งแกร่งของประเทศ มีความพร้อมทางกาย ใจ สติปัญญา มีความเป็นสากล มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย มีคุณธรรม จริยธรรม รู้คุณค่าความเป็นไทย มีครอบครัวที่มั่นคง และ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ กำหนด เป้าหมายด้านผู้เรียน ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

รัฐบาลภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี กำลังขับเคลื่อนประเทศไทย ให้หลุดพ้นจากประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ไปสู่ ประเทศที่มีรายได้สูงด้วยโมเดล Thailand 4.0 ซึ่งเน้น อุตสาหกรรมเพื่ออนาคต ต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้าง เศรษฐกิจไปสู่ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” โดยที่ธนาคารโลก (World Bank) ได้กำหนดเกณฑ์ใน การเข้าสู่ประเทศที่มีรายได้สูงในปี ๒๐๑๘ จะต้องมี รายได้ประชาชาติต่อหัวประชากร (GNI per capita) ไม่ต่ำกว่า ๑๒,๒๓๕ ดอลลาร์สหรัฐต่อปีหรือคิดเป็น เงินไทยประมาณ ๓๓,๐๐๐ บาทต่อเดือน แต่สถานการณ์ ในปัจจุบัน World Bank ได้คำนวณรายได้เฉลี่ยต่อหัว ประชากรของประเทศไทยในปี ๒๐๑๗ อยู่ที่ประมาณ ๑๖,๐๐๐ บาท หากไม่มีการพัฒนาประเทศไปใน ทิศทางที่ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคนไทย ไปสู่คนไทย ๔.๐ ประเทศไทยจะต้องใช้เวลาอีกหลาย สิบปี จึงจะหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้จัดทำ มาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับใหม่ขึ้นเพื่อพัฒนา ประเทศตามแนวนโยบายดังกล่าว ซึ่งคณะรัฐมนตรี มีมติให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นข้อกำหนด เกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์ของคนไทย เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็นกรอบสำหรับสร้าง คนไทย ๔.๐ ที่แม้แตกต่างกันตามบริบทของท้องถิ่นและของ

สถานศึกษา แต่มีจุดหมายร่วม คือ “**อ้างความเป็นไทย และแข่งขันได้ในเวทีโลก**” สามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งในมิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติการเมืองต่อไปได้

มาตรฐานการศึกษาของชาติตอบโจทย์ Thailand 4.0 ด้วยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติผ่านกรอบ (framework) ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา สร้างคนไทย ๔.๐ ที่เป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยมร่วมของสังคมเป็นฐานในการพัฒนาตนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ๓ ด้าน ได้แก่ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม พลเมืองที่เข้มแข็ง

1. ผู้เรียนรู้

เป็นผู้มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อก้าวทันโลกยุคดิจิทัลและโลกในอนาคต และมีสมรรถนะ (competency) ที่เกิดจากความรู้ ความรอบรู้ด้านต่างๆ มีสุนทรีย์ รักและประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย มีทักษะชีวิต เพื่อสร้างงานหรือสืบมาอาชีพ บนพื้นฐานของความพอเพียง ความมั่นคงในชีวิต และคุณภาพชีวิตที่ดี ตลอดจน ครอบครัว และสังคม

ผู้เรียนรู้ เพื่อสร้างงานและคุณภาพชีวิตที่ดี

- มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้
- มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- มีสมรรถนะที่เกิดจากความรู้ ความรอบรู้ด้านต่างๆ
- มีสุนทรีย์
- รักและประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย
- มีทักษะชีวิต
- ความพอเพียง

2. ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม

เป็นผู้มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ 21 ความฉลาดดิจิทัล (digital intelligence) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์ และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือสังคม เพื่อโอกาสและมูลค่าให้กับตนเอง และสังคม

ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อสังคมที่มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

- เป็นผู้มีทักษะทางปัญญา
- ทักษะศตวรรษที่ ๒๑
- ความฉลาดดิจิทัล (digital intelligence)
- ทักษะการคิดสร้างสรรค์
- ทักษะข้ามวัฒนธรรม
- สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์
- มีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ

3. พลเมืองที่เข้มแข็ง

เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนหลักการประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเท่าเทียม เสมอภาคเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติ

พลเมืองที่เข้มแข็ง เพื่อสันติสุข

- เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น
- รู้ถูกผิด
- มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลโลก
- มีจิตอาสา
- มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ

การสร้างคนไทย 4.0 :

การจัดการศึกษาของชาติจะต้องทำให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้เรียน อันเป็นผลที่เกิดจากการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา จนถึง การอุดมศึกษา ทั้งนี้ สถานศึกษามีอิสระในการกำหนดแนวคิด ปรัชญา และวิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษา ให้เป็นอัตลักษณ์และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และตามความถนัดของผู้เรียน

หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องมีการสนับสนุน กำกับ ติดตาม ประเมินผลและพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ มีระบบการบริหารจัดการทั้งด้านผู้บริหาร ครู คณาจารย์ และบุคลากร หลักสูตรการเรียนการสอน สื่อ เทคโนโลยีดิจิทัล ทรัพยากร สิ่งสนับสนุนการศึกษา และการประเมิน ตลอดจนระบบและกลไกการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ที่เหมาะสมตามแต่ละระดับและประเภทการศึกษา และผลลัพธ์สะสมที่ครอบคลุมระดับและประเภทการศึกษา ที่ต่อเนื่องกัน นอกจากนี้ สถาบันผลิตและพัฒนาครู ในฐานะกลไกสำคัญในการพัฒนาครูให้มีคุณภาพ จะต้องมิบทบาทในการเตรียมความพร้อมครูก่อนประจำการ และส่งเสริมการพัฒนาครูประจำการให้มีสมรรถนะทางวิชาชีพที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ยุคใหม่เพื่อผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา

การนำกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา ไปสู่การปฏิบัติ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จะเป็นหน่วยประสานงานในการดำเนินงานของหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาสู่การจัดทำ กำกับ ติดตาม และประเมินมาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำที่จำเป็นสำหรับแต่ละระดับและประเภทการศึกษา เพื่อให้เกิดการเชื่อมต่อของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของแต่ละระดับ และประเภทการศึกษา กระบวนการดำเนินงานดังกล่าว จะใช้การทำงานแบบมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และใช้การวิจัยเป็นฐาน

มาตรฐานการศึกษาของชาติ รังสรรค์ความเป็นไทย แข่งขันได้ในเวทีโลก

ค่านิยมร่วมของสังคม (๔ ประการ)

๑. ความเพียรอันบริสุทธิ์ ผู้เรียนมีความอดทน มุ่งมั่น ทำสิ่งใด ๆ ให้เกิดผลสำเร็จอย่างไม่ย่อท้อ ต่อความลำบาก เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ส่วนรวม ชุมชน สังคม ประเทศชาติ

๒. ความพอเพียง ผู้เรียนมีความสมดุลรอบด้าน ทั้งความรู้ คุณธรรม และทักษะที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงความสมดุลทั้งประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน และสังคม

๓. วิถีประชาธิปไตย ผู้เรียนยึดมั่นในการมีส่วนร่วม การเคารพกติกา สิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบ การรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคม พหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข

๔. ความเท่าเทียมเสมอภาค ผู้เรียนเคารพความแตกต่าง และให้ความสำคัญแก่ผู้อื่น โดยปราศจากอคติ แม้มีสถานภาพแตกต่างกันทางเศรษฐกิจ สังคม เชื้อชาติ ถิ่นที่อยู่ วัฒนธรรมและความสามารถ

คุณธรรม ความรู้ ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

๑. คุณธรรม คือ ลักษณะนิสัยที่ดี และคุณลักษณะที่ดีด้านคุณธรรมพื้นฐาน การรู้ถูกผิด ความดีงาม จริยธรรม จรรยาบรรณ ในการเป็นสมาชิกของสังคม เช่น ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ เป็นต้น

๒. ทักษะการเรียนรู้และชีวิต คือ ทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้เพื่อโลกดิจิทัลและโลกในอนาคต เช่น การรู้วิธีเรียน ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะชีวิตและทักษะการจัดการ ความสามารถในการปรับตัว ยืดหยุ่น พร้อมเผชิญความเปลี่ยนแปลง

๓. ความรู้และความรอบรู้ คือ ชุดความรู้ที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ตนเองรู้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ๑) ความรู้พื้นฐาน (ภาษา การคำนวณ การใช้เหตุผล) และความรู้ตามหลักสูตร ๒) การรู้จักตนเอง ๓) ความรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย ท้องถิ่น ชุมชน สภาพภูมิสังคม ภูมิอากาศ ประเทศชาติ ประชาคมโลก ๔) ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ การเงิน สารสนเทศ และ ๕) ความรู้เรื่องงานอาชีพ

๔. ทักษะทางปัญญา คือ ทักษะที่จำเป็นในการสร้างนวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือทางสังคม เช่น ภูมิปัญญาไทยและศาสตร์พระราชา ทักษะศตวรรษที่ ๒๑ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะพหุปัญญา ทักษะข้ามวัฒนธรรม ความสามารถในการบูรณาการข้ามศาสตร์ สร้างสรรค์นวัตกรรม และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกยุคดิจิทัล

การนำสู่การปฏิบัติของ หน่วยงานระดับนโยบาย

การนำมาตรฐานสู่การปฏิบัติยึดหลักการสำคัญ คือ การจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของผู้เรียน พื้นที่ ชุมชน และสังคม รวมทั้งให้อิสระกับสถานศึกษาในฐานะหน่วยปฏิบัติในการกำหนดอัตลักษณ์และทิศทางการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ภายใต้การสนับสนุนของรัฐในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยยึดหลักความเสมอภาคและความเท่าเทียม เพื่อให้ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม เปิดโอกาสให้ทุกคนและทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีแนวทางปฏิบัติในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกัน โดยควรมีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

๑. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นหน่วยงานประสานงานระหว่างหน่วยงานต้นสังกัดแต่ละแห่ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาระดับชาติ และผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของแต่ละระดับและประเภทการศึกษาเป็นกรอบในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษายึดเป็นเป้าหมายการจัดการศึกษา

๒. หน่วยงานต้นสังกัดส่งเสริมการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มาตรฐานหลักสูตรเพื่อให้สถานศึกษาถือปฏิบัติ

๓. หน่วยงานต้นสังกัดมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาหรือสูงกว่ามาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำที่กำหนด

๔. หน่วยงานต้นสังกัดส่งเสริมให้สถานศึกษามีการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของตนเองอย่างเป็นระบบ อย่างต่อเนื่อง ตามข้อเสนอแนะของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล รวมทั้งข้อเสนอแนะจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

แนวทางการนำมาตรฐาน สู่การปฏิบัติระดับสถานศึกษา

๑. สถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้เหมาะสมตามอัตลักษณ์ของตนเอง สอดคล้องกับสภาพบริบท และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน สังคม และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

๒. สถานศึกษาจัดการศึกษาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การมีเครือข่ายความร่วมมือการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือองค์กรแห่งการเรียนรู้

๓. สถานศึกษามีการพัฒนาผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ บุคลากรทางการศึกษาที่มีสมรรถนะทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับโลกยุคดิจิทัลและโลกอนาคต

๔. สถานศึกษาวางระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาด้านคุณภาพผู้บริหารและครูอาจารย์ ความเหมาะสมของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยี ทรัพยากรการเรียนรู้ และการประเมิน การเรียนการสอน โดยมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผล เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน การศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีธรรมาภิบาล และความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้

ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๖๑)
มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑
World Bank, ๒๐๑๘

การพัฒนารูปแบบ และกลไกการพัฒนาคู ลักษณะเครือข่าย เชิงพื้นที่

ความสำคัญของการพัฒนาคู

การพัฒนาและยกระดับความรู้และสมรรถนะของครูอย่างต่อเนื่อง ถือเป็นประเด็นสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา เพราะความรู้ของครูและสมรรถนะด้านการสอนของครู จะนำไปสู่ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ เช่น ประเทศฟินแลนด์ สิงคโปร์ หรือญี่ปุ่น ให้ความสำคัญกับการฝึกอบรมและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องหลังเข้าสู่วิชาชีพครู โดยเป็นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติจริงและเรียนรู้การปรับใช้ความรู้และทักษะให้เหมาะสมกับสถานการณ์การสอนจริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๓) การฝึกอบรมและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องหลังเข้าสู่วิชาชีพจึงมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ ในสถานการณ์ที่โลกกำลังเปลี่ยนแปลง

ในช่วงเกือบ ๒ ทศวรรษที่ผ่านมา การพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษาของไทยยังไม่มี การปรับแนวคิดหรือกระบวนทัศน์เพื่อยกระดับคุณภาพครูอย่างแท้จริง ปัญหาสำคัญเชิงระบบของการพัฒนาคูคือ การพัฒนาแบบรวมศูนย์หรือสั่งการจากกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานอื่น ๆ ในส่วนกลาง (top down) ไปยังพื้นที่ต่าง ๆ โดยเน้นการให้ความรู้หรือการกระจายสารสนเทศ ไปยังโรงเรียนหรือครู เพื่อให้ครูนำไปปฏิบัติในชั้นเรียน มีการตรวจสอบว่าครูได้นำความรู้ไปปฏิบัติประสบความสำเร็จหรือไม่ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะไม่ประสบความสำเร็จ เพราะไม่สามารถพัฒนาคูเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาได้จริง (สำนักงานเลขาธิการ

สภาการศึกษา, ๒๕๖๐) เพราะการพัฒนาไม่ตรงกับทักษะที่ครูต้องการและไม่ตรงกับสภาพจริง ไม่สอดคล้องกับการใช้ในการปฏิบัติงานจริงของครู การอบรมพัฒนาจึงไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูได้ นอกจากนี้ ยังพบว่า หน่วยงานในส่วนกลางดำเนินการในลักษณะต่างคนต่างทำ ยังขาดกลไกในการประสานงาน ทำให้การพัฒนาคูขาดประสิทธิภาพ มีความซ้ำซ้อนสิ้นเปลืองงบประมาณ และการอบรมพัฒนายังมีผลกระทบต่อนักเรียนเพราะครูต้องทิ้งห้องเรียนมาเข้ารับการอบรมในเมืองตามโรงแรมหรือสถาบันอุดมศึกษาโดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กประสบปัญหาหนักที่สุด (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๖) ประเทศไทยแม้จะมีแนวคิดในการกระจายอำนาจทางการศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ แต่จุดเน้นของการกระจายอำนาจดังกล่าวยังเป็นเรื่องการบริหารงานบุคคลเท่านั้น (แต่ยังไม่ครอบคลุมอย่างแท้จริง) การพัฒนาคูยังรวมศูนย์อยู่ที่ส่วนกลาง โดยงบประมาณและแนวทางในการพัฒนาคูทั้งหมดยังถูกกำหนดจากส่วนกลาง ทำให้ครูหรือโรงเรียนไม่จำเป็นต้องตอบสนองต่อความต้องการของพื้นที่หรือท้องถิ่น ประเทศไทยยังไม่มีรูปแบบหรือความชัดเจนเรื่องการพัฒนาครูแบบเครือข่ายเชิงพื้นที่ อุปสรรคสำคัญที่ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ไม่สามารถพัฒนาคูแบบเครือข่ายเชิงพื้นที่ได้คือไม่สามารถกำหนดเป้าหมายการพัฒนาในระยะยาวที่ส่งผลต่อการพัฒนาคูได้แต่ไปเน้นการให้ความรู้หรืออบรมครูเพื่อให้ครูไปพัฒนาต่อยด้วยตนเอง แนวทางการพัฒนาคูดังกล่าวทำให้ครูรู้สึกโดดเดี่ยวและสิ้นหวังต่อการพัฒนาวิชาชีพของตนเอง เนื่องจากไม่นำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพของครูได้

คำถามเพื่อสานต่อแนวคิดการพัฒนาครู ในลักษณะเครือข่ายเชิงพื้นที่

1. การพัฒนาครูตามแนวคิดเครือข่ายเชิงพื้นที่คืออะไร มีลักษณะอย่างไร
2. การปรับกระบวนการพัฒนาครูตามแนวคิดเครือข่ายเชิงพื้นที่ที่มีทางเป็นไปได้หรือไม่ในบริบทประเทศไทย
3. การเพิ่มภารกิจให้สถาบันผลิตครูทำหน้าที่พัฒนาครูเป็นภารกิจหลักเพิ่มเติมจากการผลิตครู มีทางเป็นไปได้หรือไม่ และควรมีรูปแบบอย่างไร

ลักษณะการพัฒนาครูแบบเครือข่ายเชิงพื้นที่ จะแตกต่างจากแบบเดิมอย่างไร

1. การเน้นให้ครูเข้าร่วมในชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ โดยนำปัญหาการเรียนรู้ร่วมกัน
2. เน้นการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง หวังผลการเปลี่ยนแปลงในระยะยาวมากกว่าเน้นการเปลี่ยนแปลงในระยะสั้น โดยเน้นการสร้างเครือข่ายเชิงพื้นที่เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ร่วมกัน
3. การพัฒนาในแนวทางนี้เน้นให้ผู้มีส่วนร่วมหรือส่วนได้เสีย (stakeholders) ทุกฝ่ายเข้ามาพัฒนาโรงเรียนร่วมกัน มุมมองดังกล่าวถือว่าโรงเรียนเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ที่จะพัฒนาผู้เรียนเพื่อตอบสนองความต้องการของพื้นที่หรือการพัฒนาท้องถิ่น (local development) ซึ่งแตกต่างอย่างมากจากการที่โรงเรียนเป็นเพียงแค่งานของส่วนราชการที่ทำหน้าที่ตามที่กระทรวงศึกษาธิการสั่งการ
4. การพัฒนาครูโดยความร่วมมือระยะยาวระหว่างสถาบันผลิตครูกับโรงเรียนในพื้นที่ ไม่เป็นการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ให้กับครูดังเช่นที่เคยทำกันมา แต่ใช้แนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถาบันผลิตครูกับโรงเรียนโดยดำเนินภายใต้กติกาที่มีการหารือร่วมกัน

การปรับบทบาทสถาบันผลิตครู : เพิ่มภารกิจรับผิดชอบการพัฒนาครูในพื้นที่

แนวคิดการพัฒนาครูโดยใช้แนวทางความร่วมมือของสถาบันผลิตครูในพื้นที่ร่วมรับผิดชอบดำเนินการ

พัฒนาครูในลักษณะเครือข่าย จะเป็นการปรับกระบวนการพัฒนาครูใหม่ในการพัฒนาครู เพราะคณาจารย์ในสถาบันผลิตครูมีผู้เชี่ยวชาญด้านครุศึกษา สถาบันเหล่านี้มีการกระจายตัวอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ การสนับสนุนให้สถาบันผลิตครูปรับบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาครูในพื้นที่ จะสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของกระทรวงศึกษาธิการ ยุทธศาสตร์พัฒนาครูโดยใช้ภูมิภาคเป็นฐาน โดยสนับสนุนสถาบันผลิตครูร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่สร้างเครือข่ายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา มีกิจกรรมร่วมสร้างการบูรณาการองค์ความรู้ต่าง ๆ จัดทำแผนกลยุทธ์รูปแบบและกลไกในการพัฒนาครูร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพ มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้กับสถาบันผลิตครู ใช้งบประมาณเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เปิดกว้างเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการแบ่งปันทรัพยากรและประสบการณ์ในการทำงาน เชื่อมโยงภารกิจโดยมีเป้าหมายมุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การดำเนินงานในลักษณะนี้จะเป็นนวัตกรรมใหม่ที่มีส่วนช่วยให้การพัฒนาคุณภาพครูเกิดความยั่งยืน ช่วยให้เกิดพลังการขับเคลื่อนการพัฒนาวิชาชีพครูในพื้นที่ จะเป็นการปรับกระบวนการพัฒนาครูใหม่ในประเทศไทย ซึ่งที่ผ่านมายังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน และยังไม่เคยมีการศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางดังกล่าว

ลักษณะความร่วมมือของพื้นที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาครูแบบเครือข่ายเชิงพื้นที่

การพัฒนาครูแบบเครือข่ายเชิงพื้นที่ ต้องเน้นการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องระหว่างสถาบันผลิตครูกับโรงเรียน โดยมีหน่วยงานสำคัญที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมมือ คือ

๑. เขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ เข้ามาช่วยสนับสนุน โดยมีการวางระบบให้สถาบันผลิตครูเข้ามารับผิดชอบโรงเรียนที่จะพัฒนาในระยะยาว

๒. สถาบันผลิตครูในพื้นที่ที่ยังไม่มีความเข้มแข็งให้รวมอยู่ในเครือข่ายสถาบันผลิตครู เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันผลิตครูไปพร้อมกันกับการพัฒนาโรงเรียน

เพื่อให้เกิดผลและตอบคำถามดังกล่าวข้างต้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยงานนโยบายด้านการศึกษาค้นคว้าจัดทำโครงการพัฒนารูปแบบและกลไกการพัฒนาครูในลักษณะเครือข่ายเชิงพื้นที่ โดยมีวัตถุประสงค์คือ ศึกษากรอบแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการทัศน์ รูปแบบและกลไกการพัฒนาครูตามแนวคิดเครือข่ายเชิงพื้นที่ สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการพัฒนาครูตามแนวคิดเครือข่ายเชิงพื้นที่ พัฒนาการกระบวนการทัศน์ รูปแบบและกลไกการพัฒนาครูตามแนวคิดเครือข่ายเชิงพื้นที่ที่สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาตามประเด็นสำคัญที่ต้องเร่งพัฒนา และตามประเภทสถานศึกษา และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายกระบวนการทัศน์ รูปแบบและกลไกการพัฒนาครูตามแนวคิดเครือข่ายเชิงพื้นที่

ผลที่ได้จากการศึกษานี้จะเป็นข้อเสนอในการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์การพัฒนาครู ระบบ แนวคิด การจัดการด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ของประเทศ แนวทางความเป็นไปได้ที่จะให้สถาบันผลิตครู ปฏิบัติภารกิจการผลิตครูและพัฒนาครูเป็นภารกิจหลัก และการมีกลไกที่เหมาะสมในการรวมพลังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ในลักษณะเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาโดยมีสถาบันผลิตครูร่วมรับผิดชอบการดำเนินงาน เพื่อให้ได้คำตอบดังกล่าว สำนักงานฯ สนับสนุนให้สถาบันผลิตครูจำนวน ๑๗ แห่ง ทั่วประเทศ โดยมีคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้ประสานงานหลัก ในการวิจัยและพัฒนารูปแบบและกลไกการพัฒนาครูลักษณะเครือข่ายเชิงพื้นที่ รวม ๕ พื้นที่ ผลการวิจัย จะเสร็จสิ้นในปลายปี พ.ศ. ๒๕๖๑ นี้ ผลลัพธ์ที่คาดหวัง คือแนวทางการสนับสนุนให้สถาบันผลิตครูมีบทบาท เป็นเครือข่ายในกระบวนการพัฒนาครูในพื้นที่ เป็นการ รวมพลังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับพื้นที่เพื่อลด

ความซ้ำซ้อน เพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาครูและบุคลากร ทางการศึกษา เพื่อเป้าหมายสำคัญคือการยกระดับ คุณภาพผู้เรียน วิฤตการศึกษาซึ่งถือเป็นวิฤตทาง ปัญญาของคน ชุมชน และสังคมจะได้รับการแก้ไข โดยใช้แนวทางความร่วมมือในลักษณะเครือข่าย มิใช่ การดำเนินงานที่แยกกันทำเหมือนในอดีตที่ผ่านมา

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(๒๕๕๗). แนวทางการพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(๒๕๕๐). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบเครือข่ายสถานศึกษา.พริกหวานกราฟฟิค จำกัด : กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(๒๕๕๓). ระบบโรงเรียนคุณภาพระดับโลกขึ้นมาสู่ความเป็นโรงเรียนคุณภาพชั้นนำได้อย่างไร. พริกหวานกราฟฟิค จำกัด : กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(๒๕๕๓). การวิจัยและพัฒนานโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา. พริกหวานกราฟฟิค จำกัด : กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(๒๕๕๖). บทวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนาครูทั้งระบบและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครูเพื่อคุณภาพผู้เรียน.พริกหวานกราฟฟิค จำกัด : กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(๒๕๖๐). ระบบและรูปแบบการพัฒนาครูที่เหมาะสมกับสังคมไทยและความเป็นสากล. พริกหวานกราฟฟิค จำกัด : กรุงเทพมหานคร.

ปฏิรูปการศึกษาไทย : ความหวังใหม่ของผู้ประกอบการ

เพื่อนำมาจัดทำข้อเสนอในการปฏิรูปการศึกษาที่สามารถผลิตกำลังคนให้มีสมรรถนะตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๑ สกศ. จึงได้ร่วมกับ กอปรศ. จัดการประชุมเรื่อง “ความคาดหวังในการปฏิรูปการศึกษาของสถานประกอบการ” โดยมี ศาสตราจารย์กิตติคุณ นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา ประธาน กอปรศ. เป็นประธานเปิดการประชุม พร้อมด้วย ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ เลขาธิการสภาการศึกษา ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา และผู้แทนจากสถานศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ณ ห้องประชุมกำแพง พลาตากร อาคาร ๕๖ ปี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและการสร้างขีดความสามารถการแข่งขันในเวทีโลก คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปรศ.) โดยมีสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ ได้ร่วมกันศึกษางานวิจัยและรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ

โอกาสนี้ ศาสตราจารย์กิตติคุณ นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา ประธาน กอปรศ. ได้บรรยายพิเศษเรื่อง “ทิศทางการปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ” ความสำคัญตอนหนึ่งว่า การศึกษาไทยอยู่ในภาวะวิกฤตเห็นได้จากผลทดสอบทางการศึกษาที่ค่อนข้างต่ำ ขณะที่มีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาสูง ถึงเวลาแล้ว

ที่ทุกภาคส่วนจะมาร่วมแรงร่วมใจ และร่วมรับผิดชอบ ในการยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยให้ทัดเทียมกับ นานาประเทศ ตลอดระยะเวลา ๑๗ เดือนที่ผ่านมา กอปศ. ได้ยกเครื่องระบบการศึกษาผ่านร่างพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. .... ที่มุ่งปรับหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ นอกจากนี้ยังได้ผลักดัน ระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้ (National Digital Learning Platform) เพื่อนำประโยชน์ จากเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ขยายความรู้และวิธีการเรียนรู้ ไปสู่โรงเรียน นักเรียน และครูทั่วประเทศได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะในท้องถิ่นห่างไกล

ประเทศ” จากเครือข่ายธุรกิจทั้งภาคการผลิต การบริการ และสถาบันการเงินชื่อดัง อาทิ บริษัท เครือเจริญ โภภภัณฑ์ จำกัด หรือ CP บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) หรือ PTT บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) หรือ SCG บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) หรือ ThaiBev ธนาคารไทยพาณิชย์ หรือ SCB บริษัท อมตะคอร์ปอเรชัน จำกัด (มหาชน) และบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) ผู้บริหารสินทรัพย์ ที่ในธุรกิจโทรคมนาคม สื่อ และเทคโนโลยี เช่น บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) หรือ AIS และบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)

ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์

เลขาธิการสภาการศึกษา

กล่าวว่า การประชุมครั้งนี้เป็นการสะท้อน คุณภาพทางการศึกษา ระหว่างหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้ผลิตบัณฑิตกับเครือข่ายธุรกิจซึ่งเป็นผู้ใช้ประโยชน์ จากผลผลิตเหล่านั้น ปัจจุบันภาคเอกชนได้ร่วม สนับสนุนการศึกษาหลายด้าน อาทิ การฝึกงาน การใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างนวัตกรรมและการศึกษา ทางไกล และการจัดตั้งสถาบันการศึกษาในหลายธุรกิจ ประเด็นที่หลายฝ่ายให้ความสำคัญในขณะนี้คือ ทำอย่างไรจึงจะสามารถผลิตบุคลากรที่มีทั้งทักษะ ด้านความรู้ (Hard Skills) และทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skills) รวมถึงมีกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ ตลอดชีวิต

การประชุมในครั้งนี้มีการอภิปรายในหัวข้อ “การผลิตและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการพัฒนา

มุมมอง “การปฏิรูปการศึกษา” เสี่ยงสะท้อนจากผู้ประกอบการ

นายบพพล เดชอุดม

ประธานคณะกรรมการด้านความยั่งยืนองค์กร
บริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด

เห็นว่า การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต้องส่งเสริม การทำงานภาคอุตสาหกรรมในอนาคต โดยมีข้อเสนอ ๖ ประการ ดังนี้

๑. “ปฏิรูปการศึกษาเริ่มที่ห้องเรียน ไม่ใช่เปลี่ยน โครงสร้าง” เปรียบเหมือนการดำเนินธุรกิจที่ต้องเริ่มจาก ความต้องการของลูกค้า ซึ่งก็คือ นักเรียน ภาครัฐ จึงควรมุ่งสร้างสมรรถนะให้แก่แก่นักเรียน มากกว่าการปรับ โครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ

๒. ทุกฝ่ายสามารถเข้าถึงข้อมูลทางการศึกษา ที่โปร่งใสได้อย่างเท่าเทียม ควรมีรายงานข้อมูลและ เส้นทางอาชีพ เพื่อให้ครู นักเรียน และผู้ประกอบการ ทราบถึง ฐานความรู้ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ ค่าตอบแทน และความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคต

๓. สร้างกลไกทางการตลาด เพื่อให้นักเรียนสามารถประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างหลากหลาย โดยสนับสนุนให้นักเรียนได้ฝึกงานหรือเรียนรู้ภาคธุรกิจ ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้นักเรียนทราบความต้องการของตน เพิ่มทักษะการทำงาน และช่วยลดปัญหาเด็กเรียนจบ แต่ทำงานไม่เป็น

๔. ส่งเสริมการมอบทุนการศึกษาต่อเนื่องให้แก่ผู้เรียนที่ฉายทักษะการทำงานเป็นเลิศ เพื่อต่อยอดสู่การเป็นผู้นำขององค์กรต่อไป

๕. ปรับกระบวนการบริหารบุคลากรทางการศึกษา โดยใช้มาตรฐานสากล เริ่มตั้งแต่การคัดเลือกครูและผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อสร้างการแข่งขันและยกระดับทักษะการปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติ

๖. นำแนวคิด Digital Transformation หรือการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างกระบวนการใหม่ให้มีประสิทธิภาพ มาช่วยสร้างองค์ความรู้และทักษะการรู้เท่าทันสื่อให้แก่ผู้เรียน

นายสมโชค เทพนำโสมนัสส์

Head of HR Digital and Shared Service
บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

กล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ต้องเพิ่มการกำกับดูแลและประเมินผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติอย่างจริงจังจิงภาครัฐและภาคเอกชนควรร่วมกันสะท้อนคุณภาพบัณฑิตว่ามีสมรรถนะที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงานหรือไม่ โดยอาจปรับหลักสูตรสาขาวิชาชีพให้ทันสมัย พร้อมกับเร่งพัฒนาฐานข้อมูลภาครัฐ หรือ บิ๊กดาต้า ให้สามารถใช้เลขประจำตัวประชาชนแสดงประวัติการศึกษาและติดตามเส้นทางอาชีพของแต่ละบุคคล เพื่อนำมาวางแผนผลิตกำลังคนในสายสามัญและสายอาชีพให้ตรงกับความต้องการของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นางสาวดารารก พัทธมกุล

ผู้อำนวยการ ผู้บริหารสาย Future Leader Development
SCB Academy ธนาคารไทยพาณิชย์

ให้มุมมองว่าภาคธุรกิจไม่ได้คาดหวังให้บัณฑิตมีสมรรถนะในการทำงานเพียงอย่างเดียว แต่ต้องการคน

ที่มีกระบวนการทางความคิดหรือมี Mindset ที่ดี คือ ต้องหมั่นเรียนรู้ตลอดเวลาทั้งเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญ และเรียนรู้จากความผิดพลาดของตนเอง ภาคการศึกษา ควรเริ่มปลูกฝังแนวคิดเช่นนี้ตั้งแต่การออกแบบกิจกรรม ในห้องเรียน รวมถึงปรับหลักสูตรการเรียนการสอน โดยใช้แนวคิด “Learning Objective” คือ การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์เป็นสำคัญ แต่ละหลักสูตร ควรระบุจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบว่า สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้กับทักษะ การทำงานในด้านใด ซึ่งธนาคารไทยพาณิชย์ และ ภาคเอกชนอื่น ๆ พร้อมสนับสนุนทั้งการฝึกงานและ การสร้างหลักสูตรร่วมกัน โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษา

ก้าวตามเป็นเรียนรู้เพื่อคิดนอกกรอบเพื่อสร้างสรรค์ นวัตกรรมให้ชาติก้าวข้ามกับดักรายได้ปานกลางเข้าสู่ การเป็นประเทศไทย ๔.๐ ได้อย่างแท้จริง

การประชุมครั้งนี้ช่วยให้เห็นว่า ผู้ประกอบการ ยังคงเชื่อมั่นว่าระบบการศึกษาที่มีคุณภาพสามารถสร้าง ทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพได้ การเปิดเวทีรับฟังเสียงสะท้อน จากภาคธุรกิจเช่นนี้ ช่วยเผยให้เห็นแนวคิดและ ข้อเสนอแนะซึ่งล้วนเป็นความหวังครั้งใหม่ของผู้ประกอบการที่พร้อมจับมือกับองค์กรการศึกษา บัณฑิต “เก่ง และ ดี” คือ มีทั้งสมรรถนะในการทำงาน และ คุณธรรมจริยธรรม เปลี่ยนเด็กไทยจากเรียนรู้เพื่อ

เสียงสะท้อนของสถานประกอบการ ถึงความต้องการคุณลักษณะของผู้เรียน

ตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ รัฐบาลพยายามนำประเทศก้าวข้ามกับดักประเทศรายได้ปานกลางมีเป้าหมายให้ประเทศไทยเข้าสู่การเป็นประเทศที่มีรายได้สูงภายในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ โดยกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ๒๐ ปี พร้อมปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่นวัตกรรม ๔.๐ แต่ยังคงเผชิญปัญหาหลายประการ เช่น การขาดแคลนนักพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงปัญหาประสิทธิภาพในการผลิต (productivity) ของปัจจัยการผลิต เช่น การเพิ่มทักษะการทำงานของแรงงาน ซึ่งประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหา Skills Mismatch คือ การที่ระดับความสามารถ/ทักษะของแรงงานไม่ตรงกับความต้องการที่สถานประกอบการต้องการ จำเป็นต้องเริ่มแก้ไขกันตั้งแต่ต้นน้ำ คือ การพัฒนาผู้เรียนที่จะจบไปเป็นแรงงานให้มีคุณลักษณะหรือทักษะตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดการประชุมระดมความคิดเห็น เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนตามอัตลักษณ์ ความต้องการและภูมิสังคมชั้น ในพื้นที่ ๔ ภูมิภาค ดังนี้ ภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ ภาคใต้ จังหวัดภูเก็ต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น และภาคตะวันออก จังหวัดชลบุรี มีผู้เข้าร่วมการประชุมรวมทั้งสิ้น ๑๙๐ คน จากหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน สถานประกอบการ สถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

ความคิดเห็นของสถานประกอบการ

จากการประชุมระดมความคิดเห็น ทั้ง ๔ ภูมิภาค พบว่า คุณลักษณะผู้เรียนที่เป็นที่ต้องการของสถานประกอบการเป็นดังต่อไปนี้

- มีวินัย ความรับผิดชอบ ขยัน อดทน
- มีน้ำใจ ซื่อสัตย์สุจริต
- เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม
- รู้จักหน้าที่ตนเอง มีจิตอาสา
- ใฝ่เรียนรู้ เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต
- รักบ้านเกิด ภูมิปัญญาท้องถิ่นและมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น
- มีทักษะชีวิต มีทักษะฝีมือ ทักษะงานช่างที่หลากหลาย
- มีทัศนคติที่ดีต่องานที่ทำ ต่อสถานประกอบการ มีความรักงานและองค์กร
- มีความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship)
- มีทักษะภาษาต่างประเทศ เช่น อังกฤษ จีน ญี่ปุ่น เวียดนาม อินเดีย
- มีทักษะอาชีพเฉพาะทางตามความต้องการของอุตสาหกรรม

- ทักษะทางเทคโนโลยี
- ทักษะการสร้างนวัตกรรม
- ทักษะการคิดคำนวณและการใช้เหตุผล
- ภาวะผู้นำ การทำงานเป็นทีม
- ความรู้พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ – คณิตศาสตร์
- ทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์
- ทักษะการทำงาน และการแก้ปัญหา

ทั้ง ๔ ภูมิภาคเน้นคุณลักษณะผู้เรียนในเรื่องของการเป็น “คนดี” มากที่สุด เนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญที่สุดและการได้คนดีมาทำงาน สถานประกอบการจะสามารถพัฒนาให้เป็น “คนเก่ง” ได้ง่าย และเมื่อนำคุณลักษณะผู้เรียนมาวิเคราะห์หาความสอดคล้องกับผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education : DOE Thailand) ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ พบว่า มีความสอดคล้องกันอย่างมากเหมาะสำหรับการนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างผู้เรียนที่มีคุณลักษณะตรงกับความต้องการของผู้ประกอบการ

ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา เป็นคนไทย ๔.๐ ที่ต้องธำรงความเป็นไทยแบ่งปันได้ในเวทีโลก คือ เป็นคนดี มีคุณธรรม ยึดค่านิยมร่วมของสังคม แบ่งเป็นคุณลักษณะ ๓ ด้าน ซึ่งเป็นคุณลักษณะขั้นต่อดังต่อไปนี้

๑. ผู้เรียนรู้ เป็นผู้มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อก้าวทันโลกยุคดิจิทัลและโลกในอนาคต และมีสมรรถนะ (competency) ที่เกิดจากความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ มีสุนทรียะ รักษ์และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย มีทักษะชีวิต เพื่อสร้างงานหรือสัมมาอาชีพบนพื้นฐานของความพอเพียง ความมั่นคงในชีวิต และคุณภาพชีวิตที่ดีต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

๒. ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนหลักการประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเท่าเทียมเสมอภาค เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติ

๓. พลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ถูกผิด มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนหลักการประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเท่าเทียมเสมอภาค เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติ

ความแตกต่างของความต้องการ คุณลักษณะแรงงานตามอัตลักษณ์ ของพื้นที่

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของความ
ต้องการคุณลักษณะแรงงานตามอัตลักษณ์ของ
พื้นที่ พบว่า

**อัตลักษณ์ ความโดดเด่นทางพื้นที่ของจังหวัด
เชียงใหม่** มีศิลปหัตถกรรม สถาปัตยกรรมวัฒนธรรม
ล้านนาที่เป็นเอกลักษณ์ คนเชียงใหม่เป็นคนสุภาพ
อ่อนน้อม เรียบร้อย ซึ่งคุณลักษณะที่เป็นที่ต้องการของ
พื้นที่ คือ คนที่รักษหัตถกรรม ศิลปวัฒนธรรมล้านนา

**อัตลักษณ์ ความโดดเด่นทางพื้นที่ของจังหวัด
ภูเก็ต** เป็นเมืองที่เป็นที่รู้จักทั่วโลก (World Destination)
เป็นเมืองท่องเที่ยวติดอันดับ ๑ ของโลก และเป็นเมือง
สร้างสรรค์ด้านวิทยาการอาหาร (Creative City of
Gastronomy) ขององค์การยูเนสโก มีเอกลักษณ์ท้องถิ่น
วัฒนธรรม ภูมิประเทศ ประวัติศาสตร์ อาหารและ
ภูมิสถาปัตยกรรมแบบจีน - โปรตุเกส (Sino - Portuguese)
ที่โดดเด่น ซึ่งคุณลักษณะที่เป็นที่ต้องการของพื้นที่ คือ
คนต่งห่อ เป็นภาษาภูเก็ต หมายถึง การเป็นคนดี มีความ
ซื่อสัตย์ มีน้ำใจ มีความกตัญญู ซึ่งจะพื้นฐานของ
การสร้างการเป็นคนดีในสังคม และมีความต้องการ
ช่างซ่อมบำรุงเรือยอร์ช

**อัตลักษณ์ ความโดดเด่นทางพื้นที่ของจังหวัด
ขอนแก่น** มีอุตสาหกรรมเกษตรขนาดใหญ่ โดยเฉพาะ
อุตสาหกรรมน้ำตาล มีภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม
ประเพณี อาหารที่เป็นเอกลักษณ์ เป็นแหล่งผ้าไหม
ที่โดดเด่น เป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวสำหรับ
การจัดประชุมบริษัทข้ามชาติ การท่องเที่ยวเพื่อเป็น
รางวัล การประชุมนานาชาติ และการจัดนิทรรศการ
ซึ่งมีความแตกต่างจากนักท่องเที่ยวหรืออุตสาหกรรม
ท่องเที่ยวทั่วไป เป็นรูปแบบ Meetings, Incentive
Travel, Conventions, Exhibitions หรือ MICE
ของภาคอีสาน มีโครงการสร้างท่าเรือบกและนิคม
อุตสาหกรรมขนส่ง (logistics park) คุณลักษณะที่เป็น
ที่ต้องการของพื้นที่ คือ เป็นนวัตกรรมที่สร้างนวัตกรรม
ทางการเกษตรปลอดภัย

**อัตลักษณ์ ความโดดเด่นทางพื้นที่ของจังหวัด
ชลบุรี** เป็นเมืองหลักทางด้านอุตสาหกรรม และการค้าขาย
ของภาคตะวันออก เป็นพื้นที่การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจ
พิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor)
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทั้งทางถนน รถไฟ ท่าเรือ
และนิคมอุตสาหกรรม อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางการขนส่ง
ทางเรือของอาเซียน และมีฐานอุตสาหกรรมใน ๑๐
อุตสาหกรรมเป้าหมาย (First S - Curve และ New
S - Curve) คุณลักษณะที่เป็นที่ต้องการของพื้นที่ คือ
นักวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทักษะการใช้เทคโนโลยี
ขั้นสูง (AI, Mechatronics)

ภาพรวมของคุณลักษณะผู้เรียนเป็นที่ต้องการของ
สถานประกอบการเป็นพื้นฐานที่ผู้เรียนจบต้องมีนั้น
เป็นไปตามผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา ๓ ด้าน
ของมาตรฐานการศึกษาของชาติ และพบว่าแต่ละภูมิภาค
ที่มีความแตกต่างกันของอัตลักษณ์ และภูมิสังคม
ยังมีความต้องการคุณลักษณะผู้เรียนที่แตกต่างกันเพิ่ม
ขึ้นมาอีกด้วย ดังแสดงในรูป

ภาพแสดงคุณลักษณะผู้เรียนที่สถานประกอบการ
ต้องการแตกต่างกัน ตามอัตลักษณ์และภูมิสังคม
ของพื้นที่ ๔ ภูมิภาค

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุม

- ต้องมีการจัดทำข้อมูลสถานการณ์ ความต้องการ แรงงานของสถานประกอบการ ฐานข้อมูลทางอาชีพในพื้นที่ และต้องมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย โดยสถานประกอบการและสถานศึกษาต้องร่วมมือกันในการจัดทำแผนผลิตกำลังคน

- เปิดโอกาสให้สถานศึกษาและหน่วยงานท้องถิ่น สามารถตัดสินใจเลือกหลักสูตร / ออกแบบการจัดการเรียนการสอน ที่เหมาะสมกับพื้นที่ได้เอง (สัดส่วนหลักสูตร ท้องถิ่น ๖๐ / หลักสูตรแกนกลาง ๔๐)

- สร้างเครือข่ายความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ด้านการศึกษา เช่น จัดตั้งสภาการศึกษาจังหวัด

- เปิดหลักสูตรระยะสั้นตามความต้องการของพื้นที่ เช่น หลักสูตรการทำสีเรือยอร์ช

- การจัดการศึกษาระดับมัธยมปลาย ควรจัดหลักสูตรทวิศึกษา ส่วนระดับอาชีวศึกษา ให้จัดหลักสูตรทวิภาคี ๑๐๐ %

- การพัฒนาครูให้มีทักษะการทำงานจริง โดยให้เข้าร่วมฝึกงานในสถานประกอบการกับนักเรียน

- ทำโรงงานให้เป็นโรงเรียน โดยให้โรงงานจัดหลักสูตรให้นักเรียนเข้าไปเรียนรู้และปฏิบัติงานจริง

- สร้างแรงบันดาลใจในการเลือกอาชีพให้กับนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมให้นักเรียนและผู้ปกครอง เข้าศึกษาดูการทำงานของสถานประกอบการ เช่น โรงแรมระดับ ๕ ดาว

- สร้างอัตลักษณ์ที่โดดเด่นให้กับโรงเรียน เช่น โรงเรียนเอ โดดเด่นเรื่อง ภาษาจีน ผู้เรียนที่จบออกมาสามารถสื่อสารภาษาจีนได้อย่างคล่องแคล่ว เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(๒๕๖๑). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑. กรุงเทพฯ

ให้เด็กไม่มีทะเบียนและ บุตรหลานแรงงานข้ามชาติ สู่การเพิ่มโอกาสประเทศไทย

ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันเข้าเป็นรัฐภาคีในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๒ อีกทั้งยังมีข้อกำหนดไทยอีกหลายฉบับที่สนับสนุน ประเทศไทยจึงต้องจัดการศึกษาให้กับเด็กไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรและบุตรหลานแรงงานข้ามชาติที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย การจัดการศึกษาแก่เด็กกลุ่มนี้เมื่อนำประเด็นการป้องกันปัญหาทางสังคมเข้ามาประเมินด้วยนับเป็นเรื่องที่จำเป็นและคุ้มค่า ดังนั้น การพิจารณาในประเด็นนี้จึงไม่ใช่ประเด็นเดิมที่พิจารณากันมานานนับทศวรรษว่าควรหรือไม่ควรจัดการศึกษาแก่เด็กกลุ่มนี้ แต่ควรพิจารณาว่าเมื่อจำเป็นต้องจัดเพื่อเพิ่มโอกาสการศึกษาให้เด็กไม่มีทะเบียน และบุตรหลานแรงงานข้ามชาติแล้ว เราจะทำอย่างไรให้เป็นการเพิ่มโอกาส

ประเทศไทยไปพร้อมกัน สังคมส่วนใหญ่เข้าใจถึงความจำเป็นว่าประเทศต้องพัฒนาเศรษฐกิจ แต่อาจลืมนึกไปว่า คนเป็นพื้นฐานของการพัฒนาในทุกด้าน ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจจึงควรดำเนินการควบคู่กับการพัฒนาการศึกษาเสมอ

สำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วนับตั้งแต่เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาจนถึงฉบับปัจจุบัน โดยไทยมีนโยบายดึงดูดนักลงทุนต่างประเทศเข้ามาร่วมพัฒนาจำนวนมาก ส่งผลให้ความต้องการแรงงานจึงเพิ่มมากขึ้น เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ผู้ประกอบการจึงต้องหาทางออกด้วยการจ้างแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้านเพื่อทดแทน ทั้งที่มาอย่างถูกกฎหมายและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย รวมถึงมี บุตรหลาน

ติดตามเข้ามาเป็นจำนวนมาก และแรงงานบางส่วนที่มาสร้างครอบครัวในประเทศไทยยังให้กำเนิดบุตรหลานรุ่นใหม่ ๆ ตามมาด้วย จำนวนประชากรเด็กข้ามชาติจึงเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ การเข้าสู่สังคมสูงวัยของไทยทำให้ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลงจึงมีแนวโน้มการพึ่งพาแรงงานต่างชาติของไทยมากขึ้น

ด้วยความจำเป็นข้างต้น ในปี ๒๕๖๑ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้ศึกษาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยและบุตรหลานของแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย โดยมีทั้งการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการศึกษาภาคสนาม (Field Research) ผลการศึกษาโดยสรุปพบว่า

๑. ประเทศไทยมีนโยบายที่เอื้ออำนวยต่อผู้ไม่มีทะเบียนราษฎร และไม่มีสัญชาติไทย รวมถึงบุตรหลานของแรงงานข้ามชาติให้เข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างสูง โดยได้นำร่องจัดการศึกษาสำหรับผู้ไม่มีทะเบียนราษฎร และไม่มีสัญชาติไทย รวมถึงบุตรหลานของแรงงานข้ามชาติมากกว่าสิบปีแล้ว และมีนโยบายรองรับอย่างเป็นทางการ ทั้งการเข้าเป็นภาคีสัญญญาว่าด้วยสิทธิเด็กระดับสากล การกำหนดสิทธิไว้ในกฎหมายระดับต่าง ๆ มีมติคณะรัฐมนตรี รวมถึงในระเบียบและประกาศกระทรวงศึกษาธิการที่เปิดกว้างให้สถานศึกษาประสานผู้ปกครองของเด็กหรือบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรและเลขประจำตัว ๑๓ หลัก กำหนดรหัสประจำตัวผู้เรียนตามที่ต้นสังกัดกำหนด เพื่อรับเงินอุดหนุนรายหัวตามกฎหมายได้

๒. รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้ไม่มีทะเบียนราษฎร และไม่มีสัญชาติไทย รวมถึงบุตรหลานของแรงงานข้ามชาติมีความหลากหลาย แต่บางรูปแบบยังไม่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยหน่วยงานต่าง ๆ มีการจัดการศึกษาทั้งในระบบนอกระบบ และศูนย์การเรียน อย่างไรก็ตาม รูปแบบการเรียนการสอนยังไม่ค่อยสอดคล้องกับพัฒนาการในแต่ละช่วงวัยของเด็ก และทำให้เกิดปัญหาเรื่องการปรับตัวและรู้สึกแปลกแยก อีกทั้งการศึกษาศูนย์การเรียนยังไม่สามารถเทียบโอนวุฒิการศึกษา ซึ่งจำเป็นจะต้องใช้ใบเบิกทางในการยกระดับการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อในประเทศไทย แม้ว่าหลายแห่งจะมีความร่วมมือระหว่าง กศน. ของไทยและ กศน. ของประเทศต้นทางและได้ประกาศนียบัตร (Certificate) แต่ยังเป็นความร่วมมือระดับพื้นที่ไม่ได้รับการรับรองในระดับนโยบายส่วนกลาง อย่างไรก็ตาม การไม่สามารถเทียบโอนวุฒิการศึกษานี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากหลักสูตรที่บางศูนย์การเรียนจัดให้นั้นไม่เข้าเกณฑ์ทั้งหลักสูตรของไทยและประเทศต้นทาง

๓. ไม่มีระบบสารข้อมูลและสารสนเทศที่ชัดเจน โดยยังไม่มียุทธศาสตร์ใดในพื้นที่ที่มีการสำรวจหรือจัดเก็บข้อมูลที่เป็นระบบ แม้ข้อมูลของหลายหน่วยงานจะมีความสอดคล้องกันในแง่ที่ว่าจำนวนแรงงานต่างด้าวและเด็กไร้สัญชาติมีเป็นจำนวนมาก แต่ข้อมูลปริมาณเด็กไม่มีสัญชาติที่เข้าถึงระบบการศึกษาจากแหล่งต่าง ๆ ยังมีความแตกต่างกันมาก ทั้ง ๆ ที่ข้อมูลนี้มีความจำเป็นต่อการดำเนินงานตามนโยบายที่จะลดความเหลื่อมล้ำและให้โอกาสเด็กทุกคนได้เรียนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

๔. ผลกระทบจากนโยบายของรัฐในด้านอื่น โดยนโยบายของรัฐที่เปิดให้ขึ้นทะเบียนครั้งล่าสุดส่งผลกระทบต่อการศึกษาของเด็กที่เป็นผู้ติดตามเนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในการขึ้นทะเบียนสูงด้วยเงื่อนไขจากฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวส่งผลให้พ่อแม่ผู้ปกครองจำเป็นต้องเลือกขึ้นทะเบียนผู้ใหญ่ที่เป็นแรงงานต่างด้าวก่อน ทำให้มีเด็กที่ไม่ได้ต่อทะเบียนเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันนโยบายการขึ้นทะเบียนบุตรหลานแรงงานต่างด้าวของรัฐมี ๓ กลุ่ม ได้แก่ ๑) ผู้ติดตามที่ขึ้นทะเบียนเมื่อปี ๒๕๕๗ ซึ่งครบกำหนดเมื่อปี ๒๕๕๙ กลุ่มนี้อาจมีหลุดออกจากระบบทะเบียน ๒) กลุ่มที่เกิดในประเทศไทย

ซึ่งกลุ่มนี้มีนโยบายคือ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ รองรับสถานะ และ ๓) กลุ่มที่เข้ามาใหม่ หลังการเปิดให้ลงทะเบียน ซึ่งเด็กและเยาวชนที่ติดตาม มาในกลุ่มนี้จึงมีสถานะผู้หลบหนีเข้าเมือง เนื่องจากรัฐ ไม่มีนโยบายให้มีผู้ติดตาม

๕. ผลกระทบของกลุ่มเป้าหมายต่อระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทย จำเป็นต้องพึ่งพาแรงงานต่างด้าว เพื่อการขับเคลื่อน ภาคเศรษฐกิจค่อนข้างมาก แม้นโยบายการลงนามบันทึก ข้อตกลงกับบางประเทศไม่อนุญาตให้แรงงานต่างด้าว มีผู้ติดตาม แต่ในทางปฏิบัติแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ใน ประเทศไทย อาจมาครอบครัวและมีบุตรระหว่าง พำนักในประเทศไทย จึงเป็นการยากที่จะผลักดันกลับ

ประเทศต้นทาง การเปิดโอกาสให้เข้าถึงการศึกษาตาม นโยบายของรัฐ จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการป้องกันปัญหา สังคม สร้างความเข้าใจทางวัฒนธรรมสังคม นอกจากนี้ ในอนาคตประเทศไทยยังมีแนวโน้มจะต้องการแรงงาน ต่างด้าวเพิ่มขึ้นจากโครงสร้างอายุประชากรที่ประเทศไทย ได้ก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุ ประชากรวัยแรงงานจะลดลง อย่างมาก ดังนั้น การให้การศึกษเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชนที่ไม่มีทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทย และบุตรหลานแรงงานต่างด้าวที่อยู่ในประเทศไทย จึงเป็นโอกาสของประเทศไทยในการพัฒนากลุ่มนี้ ให้เป็นแรงงานคุณภาพเพื่อทดแทนและเป็นกำลัง ในการขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจได้

บทวิเคราะห์

01

ประเทศไทยมีนโยบายที่เอื้ออำนวยต่อผู้ไม่มีทะเบียนราษฎร และไม่มีสัญชาติไทย รวมถึง บุตรหลานของแรงงานข้ามชาติให้เข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างสูง

02

รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้ไม่มีทะเบียนราษฎร และไม่มีสัญชาติไทย รวมถึง บุตรหลานของแรงงานข้ามชาติมีความหลากหลาย แต่บางรูปแบบยังไม่สอดคล้อง กับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ

03

การไม่มีระบบสารข้อมูลและสารสนเทศที่ชัดเจน ส่งผลต่อการตัดสินใจเชิง นโยบาย เพราะมีความจำเป็นต่อการดำเนินงานตามนโยบายลดความเหลื่อมล้ำ และให้โอกาสเด็กทุกคนได้เรียนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

04

ผลกระทบจากนโยบายของรัฐในด้านอื่น เช่น นโยบายการขึ้นทะเบียน ครรหา แนวทางกำหนดนโยบายที่เอื้อต่อกันและให้ได้ประโยชน์สูงสุดในภาพรวม

05

ผลกระทบของกลุ่มเป้าหมายต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทย จำเป็นต้องพึ่งพาแรงงานต่างด้าว เพื่อการขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจ ใช้โอกาสนี้ในการพัฒนากลุ่มนี้ให้ เป็นแรงงานคุณภาพเพื่อทดแทนแรงงานที่มีแนวโน้มขาดแคลนตามโครงสร้างอายุประชากร

จากข้อค้นพบข้างต้น คณะวิจัยจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงมีข้อเสนอว่า

๑. กระทรวงศึกษาธิการ ควรร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งด้านความมั่นคง สาธารณสุข และเศรษฐกิจ ในการกำหนดนโยบายเพื่อให้ขับเคลื่อนในเชิงยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาความเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยพิจารณา ในทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ ความต้องการแรงงานทดแทน ด้านสังคม รวมถึงกำหนดมาตรการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่และ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ไม่มีทะเบียนราษฎรและไม่มีสัญชาติ ไทย รวมถึงบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่ประเทศไทย เข้าร่วมเป็นภาคี การปฏิบัติตามกฎหมายระดับต่าง ๆ ของไทย

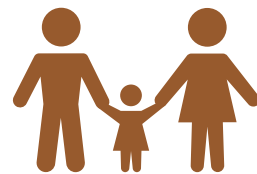
ทั้งนี้ ต้องมีกลไกในการจัดการให้มีประสิทธิภาพ โดยการจัดให้มีระบบข้อมูลและสารสนเทศที่ใช้ประโยชน์ ได้จริงในการตัดสินใจเชิงนโยบายและบริหารจัดการ ให้มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทั้งการสำรวจและจัดทำ สารสนเทศเด็กที่ไม่มีทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติ ไทยให้เป็นระบบ การวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ การเคลื่อนย้ายของแรงงานต่างชาติและผู้ติดตาม ระบบการนำเข้า การส่งต่อผู้เรียน รวมถึงขั้นตอน การปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับโรงเรียน

ประเทศเพื่อนบ้านจัดทำหลักสูตร border curriculum ของ ASEAN ซึ่งจะช่วยทำให้การจัดการศึกษาได้คุณภาพ ตามมาตรฐานร่วมกันและสอดคล้องกับนโยบาย ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้วย รวมถึงการพัฒนา หลักสูตรด้านอาชีพที่เหมาะสมสำหรับจัดการศึกษาและ พัฒนาเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ให้เป็นแรงงานคุณภาพ เพื่อทดแทนแรงงานที่สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศ และหลักสูตรและการฝึก อาชีพควรให้ความสำคัญกับการพัฒนากำลังคนตาม ความต้องการของพื้นที่ด้วย

อย่างไรก็ตาม การจะ “เพิ่มโอกาสการศึกษาให้ เด็กที่ไม่มีทะเบียน และบุตรหลานแรงงานข้ามชาติ สู่อ่างเพิ่มโอกาสประเทศไทย” ไม่สามารถเกิดขึ้นได้จาก การดำเนินการของหน่วยงานเดียว แต่ต้องเป็น ความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจำเป็นต้องอาศัยความเข้าใจและแรงหนุนจากทุกภาคส่วน ของสังคมด้วย

หากท่านสนใจรายงานฉบับเต็มสามารถดาวน์โหลด ได้ที่ www.nec.go.th หรือขอรับได้ที่สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา

๒. กระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมการพัฒนา การจัดการศึกษาแก่ผู้ไม่มีทะเบียนราษฎร ไม่มีสัญชาติ ไทย และบุตรหลานแรงงานข้ามชาติให้ได้คุณภาพ ทั้งใน ด้านการแสวงหาความร่วมมือกับประเทศต้นทางใน ประเด็น การร่วมมือด้านต่าง ๆ รวมถึงการร่วมรับภาระ การจัดการศึกษาสำหรับเด็ก - เยาวชนที่กลับไปทำ ประโยชน์ให้กับประเทศต้นทาง การกำหนดมาตรการ ส่งเสริมให้ศูนย์การเรียนจัดการศึกษาและหลักสูตรให้ได้ มาตรฐาน เพื่อประโยชน์ในการเทียบโอน การร่วมกับ

Blockchain เทคโนโลยีเปลี่ยนโลก

ภาพจาก : <https://bitcoinist.com/blockchain-technology-will-usher-in-the-fourth-industrial-revolution/>

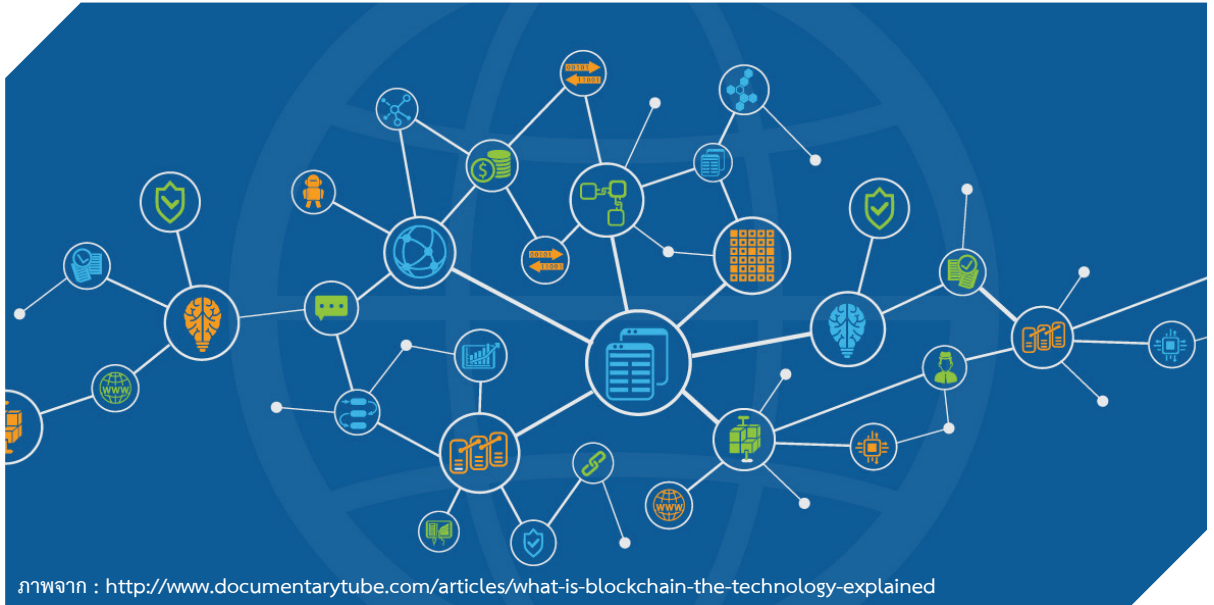
ในปี ๒๐๑๘ นี้ Blockchain เป็นเทคโนโลยีที่ได้รับความสนใจจากทุกวงการ จนอาจกล่าวได้ว่า Blockchain เป็นเทคโนโลยีที่กำลังจะเปลี่ยนโลก ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ Blockchain ได้รับความสนใจและยอมรับ คือ ความปลอดภัยของข้อมูล เมื่อข้อมูลถูกต้องและปลอดภัยก็จะเกิดความเชื่อมั่นทั้งผู้เป็นเจ้าของข้อมูลและผู้ใช้อข้อมูล ในเมื่อ Blockchain น่าสนใจขนาดนี้ ลองมาทำความรู้จักกับ Blockchain กันสักหน่อย

Blockchain คืออะไร ?

Blockchain คือ เทคโนโลยีการเก็บและจัดการข้อมูลในโลกดิจิทัลที่ไม่มีตัวกลางหรือแหล่งเก็บข้อมูลส่วนกลาง โดยเป็นระบบ Decentralize ซึ่งจะมีการกระจายข้อมูลออกไปยังผู้ใช้ทุกคนในระบบและทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลทั้งหมดนี้ได้

Blockchain เปรียบเสมือนเครือข่ายการเก็บข้อมูลแบบหนึ่งที่ข้อมูลจะถูกเก็บอยู่ในแต่ละบล็อก (Block) และเชื่อมโยงกันบนเครือข่ายเหมือนกับห่วงโซ่

(Chain) จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เรียกรูปแบบการเก็บและแชร์ข้อมูลแบบนี้ว่า Blockchain ทุกคนสามารถเข้าถึงและได้รับข้อมูลเดียวกัน รู้ว่าใครมีสิทธิและเป็นเจ้าของข้อมูลเหล่านี้ เมื่อธุรกรรมต่าง ๆ หรือข้อมูลถูกบันทึกในบล็อกเหล่านี้แล้ว จะไม่สามารถเข้าไปเปลี่ยนแปลงข้อมูลใด ๆ ได้ เพราะผู้ใช้ทุกคนต่างก็มีสำเนาหรือประวัติการทำธุรกรรมทั้งหมดอยู่กับตัว จึงเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยากที่ใครจะมาปลอมแปลงข้อมูล โดยปราศจากการรับรู้จากผู้คนส่วนใหญ่

ภาพจาก : <http://www.documentarytube.com/articles/what-is-blockchain-the-technology-explained>

Blockchain ทำงานอย่างไร ?

Blockchain ทำงานโดยเทคโนโลยีพื้นฐาน ๓ อย่างคือ

๑. Public keys cryptography คือ ระบบการเข้ารหัสข้อมูล มีไว้เพื่อรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ทำงานด้วยระบบกุญแจ (keys) ๒ ชนิด ได้แก่ Public key และ Private key โดยผู้ใช้แต่ละคนจะมีกุญแจคนละคู่ และจะไขได้เฉพาะข้อมูลของตัวเอง

๒. P2P network คือ ระบบเครือข่ายที่ทำให้คอมพิวเตอร์แต่ละเครื่องสามารถทำการเชื่อมต่อกันได้โดยตรง ไม่ต้องผ่านตัวกลางใด ๆ ก็ได้ เพราะทุกเครื่องจะทำหน้าที่เหมือนกันคือเป็นทั้งผู้ใช้และผู้ดูแลระบบด้วยตัวเอง

๓. Protocol คือ กฎเกณฑ์ หรือข้อกำหนดต่าง ๆ ที่จะใช้ในระบบ ซึ่งจะถูกระบุโดยผู้ที่สร้าง หรือพัฒนาระบบขึ้นมา ตัวระบบจะมีแนวทาง หรือวิธีการทำงานเป็นอย่างไร ก็จะขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ดังกล่าว

ข้อมูลจะถูกเก็บอยู่ในแต่ละ Block โดยแต่ละ Block จะมีขนาดที่เท่ากันและมีชุดข้อมูลที่แตกต่างกัน Block ใหม่จะมาเชื่อมต่อกับ Block เก่า หรือ Block ที่สร้างขึ้นมาก่อนหน้าด้วยวิธีการต่อท้าย เรียงกันเป็นขบวน จึงเรียกว่า Blockchain เมื่อมี Block ใหม่มาเรียงต่อแล้ว จะไม่สามารถกลับไปแก้ไข Block ที่อยู่ก่อนหน้าได้

ผู้ใช้ทุกคนในระบบ จะเรียกกันว่า Node การที่คนใดจะปรับปรุงข้อมูลใหม่เข้าไปใน Blockchain วิธีการจะเหมือนต้องส่งคำขอเข้าไปในกลุ่ม ทุกคนในกลุ่มจะเห็นคำขอนี้ แล้วทุกคนจะร่วมกันตัดสินใจว่าจะอนุญาตคำขอนั้นหรือไม่ ถ้าอนุญาตคำขอของผู้ที่ต้องการปรับปรุงข้อมูลจึงจะสำเร็จได้

เทคโนโลยี Blockchain สามารถนำไปใช้ในการเก็บและจัดการข้อมูลได้ทุกประเภท จึงทำให้มีประโยชน์ในหลาย ๆ ด้าน ซึ่ง ๒ ด้านแรกที่เป็นที่นิยมกันมากที่สุด ได้แก่ สกุลเงินดิจิทัล (Cryptocurrency) และ Bitcoin ซึ่ง Chain ที่ใหญ่ที่สุดในปัจจุบันคือ Bitcoin ตัวอย่างการใช้งาน เช่น เมื่อผู้ใช้งานต้องการโอน Bitcoin จำนวน ๑ Bitcoin ผู้โอนต้องระบุว่าจะโอนจากที่ไหนไปไหน จำนวนเท่าไร ซึ่งข้อมูลนี้จะถูกบันทึกเป็นธุรกรรมในแต่ละ Block ในเครือข่ายเดียวกันซึ่งเราเรียกว่า Blockchain

ตัวอย่างของการนำ Blockchain มาปรับใช้งานด้านอื่น ๆ ในต่างประเทศ ได้แก่

๑. การบริหารจัดการอัตลักษณ์บุคคล (identity management) การสร้างอัตลักษณ์ดิจิทัล หรือการยืนยันตัวตนผ่านระบบดิจิทัล การจัดทำอัตลักษณ์บุคคลด้วยระบบ Blockchain สามารถกำหนดได้ว่า

ข้อมูลส่วนบุคคลใดเปิดเผยต่อสาธารณะได้ เช่น รูปถ่าย ใบหน้า ชื่อและนามสกุลจริง เป็นต้น และข้อมูลใดที่จะเก็บเป็นความลับ เช่น ข้อมูลสุขภาพ ที่อยู่ หรือข้อมูลทางการเงิน เป็นต้น

๒. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เทคโนโลยี Blockchain สามารถป้องกันการแทรกแซงและการบิดเบือนผลการเลือกตั้งโดยมิชอบ ก่อให้เกิดความโปร่งใสและความเชื่อมั่นในกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นหัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยการยืนยันตัวบุคคลและตรวจสอบสิทธิของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือการใช้ระบบการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยไม่เปิดเผยตัวตนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

๓. การจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ ในประเทศสหรัฐอเมริกาผู้เชี่ยวชาญหลายรายประเมินไว้ว่า การใช้ระบบ Blockchain ในการบริหารจัดการอสังหาริมทรัพย์ จะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการยืนยันกรรมสิทธิ์ เช่น ค่าใช้จ่ายจากการทำประกันความเสี่ยงจากปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพิสูจน์กรรมสิทธิ์ในที่ดิน ประมาณ ๒ ถึง ๔ พันล้านเหรียญสหรัฐเลยทีเดียว เดิมระบบการจดทะเบียนและการจัดเก็บข้อมูลกรรมสิทธิ์ในที่ดินยังคงอยู่ในรูปแบบกระดาษเป็นหลัก ซึ่งง่ายต่อการถูกปลอมแปลงหรือเสี่ยงต่อการสูญหายของข้อมูล นักลงทุนจะไม่กล้าตัดสินใจลงทุนเพราะไม่แน่ใจ

ว่าจะสามารถปกป้องหรือแสดงสิทธิความเป็นเจ้าของของตนได้หรือไม่ การใช้ Blockchain เข้ามาจัดการระบบการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์จะลดตัวกลางหรือสื่อกลางการเชื่อมต่อสายข้อมูลที่ไม่จำเป็นและเพิ่มความเชื่อมั่นของนักลงทุนในการยืนยันสิทธิความเป็นเจ้าของหรือสิทธิอื่นใดในที่ดิน เพราะข้อมูลต่าง ๆ ที่มีการจัดเก็บในระบบ Blockchain ไม่สามารถแก้ไขได้โดยง่าย

สำหรับประเทศไทยก็มีความสนใจในการที่จะนำเทคโนโลยี Blockchain มาพัฒนางานในหลายส่วน แต่ก็อาจต้องใช้เวลาอีกสักเล็กน้อย เนื่องจากเป็นนวัตกรรมใหม่ที่มีความซับซ้อนสูง ทำให้ยังมีผู้เชี่ยวชาญในระบบนี้จำนวนน้อย แต่ถึงอย่างไรก็คาดได้ว่าคงไม่นานเกินรอสำหรับ Blockchain เทคโนโลยีเปลี่ยนโลกที่จะมีบทบาทสำคัญในทุกวงการของประเทศไทย

หน้านี้มีรางวัล!!!

แบบสอบถามความคิดเห็น “วารสารการศึกษาไทย”

โปรดกรอกแบบสอบถามเพื่อสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) จะนำไปปรับปรุง / พัฒนาการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ของสำนักงานฯ ต่อไป ผู้ที่กรอกแบบสอบถามและส่งกลับมากที่สำนักงานฯ ทางช่องทางใดทางหนึ่งข้างล่างนี้ จะได้รับหนังสือหรือดีวีดีพิเศษจากสำนักงานฯ ค่ะ **ด่วน! จำนวนจำกัด**

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. IWF. หญิง ชาย ๒. อายุ ..... ปี ๓. อาชีพ.....
๔. การศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
๕. ท่านเคยอ่านวารสารการศึกษาไทย อ่านทุกฉบับ อ่านแทบทุกฉบับ อ่านบางฉบับ ไม่เคยอ่าน
๖. ท่านอ่านวารสารการศึกษาไทยจาก สกศ. จัดส่งให้ ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ห้องสมุดอื่น ๆ
- โรงเรียน อื่น ๆ โปรดระบุ.....
๗. เมื่อท่านอ่านวารสารแล้วท่านรู้สึก ชอบมาก ชอบ เฉย ๆ ไม่ชอบ
- เนื่องจาก.....
๘. ท่านจะแนะนำให้ผู้อื่นอ่าน “วารสารการศึกษาไทย” หรือไม่ แนะนำ ไม่แนะนำ

โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ตามความคิดเห็นที่ท่านมีต่อ “วารสารการศึกษาไทย”

ด้าน	ประเด็น	ดีมาก	ดี	พอใช้	ควรปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
เนื้อหา	- มีความน่าสนใจ					
	- ความรู้ที่ได้รับจากเนื้อหา					
	- มีข้อมูลใหม่ที่น่าสนใจ					
	- ภาษาที่ใช้อ่านเข้าใจง่าย					
	- สามารถนำไปใช้ประโยชน์					
	- กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ / มีส่วนร่วมหรือปฏิบัติตาม					
รูปแบบ	- มีความเหมาะสม น่าติดตาม					
	- ภาพประกอบ					
	- การจัดแบ่งคอลัมน์ / การจัดคอลัมน์ต่าง ๆ / ความทันสมัย					
	- ขนาดรูปเล่มเหมาะสม					
	- ตัวอักษร / อ่านง่าย / สี					

เนื้อหา / คอลัมน์ที่ต้องการให้เพิ่มเติม.....

.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ .....
.....

ส่งแบบสอบถามกลับที่ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ๙๙ / ๒๐ ด.สุโขทัย เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐
หรือ fax เบอร์ ๐ ๒๒๒๔๓ ๐๐๘๓ หรืออีเมลที่ news.onec@gmail.com

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม ๐ ๒๒๖๘ ๓๑๒๓ ต่อ ๑๑๒๒ โปรดกรอกชื่อ - ที่อยู่ กองบรรณาธิการจะส่งหนังสือหรือดีวีดีให้ท่าน

ชื่อ.....ที่อยู่ที่ได้รับกลับ.....

.....

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เปิดประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๕/๒๕๖๑ เน้นนำมาตรฐานการศึกษาสู่การปฏิบัติ สร้างพลเมืองดี มีวินัย ภูมิใจชาติ

เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์อุดม คชินทร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๕/๒๕๖๑ โดยมี ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา คณะกรรมการสภาการศึกษา ผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เข้าร่วมประชุม ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร ชั้น ๓ อาคาร ๕๖ ปี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ที่ประชุมได้ร่วมพิจารณา ๑. แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติ ๒. แนวทางการดำเนินงาน การสร้างพลเมืองดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ และ ๓. แนวทางการประเมินผลการศึกษาทั้งระบบให้สอดคล้องทุกระดับการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ และมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑

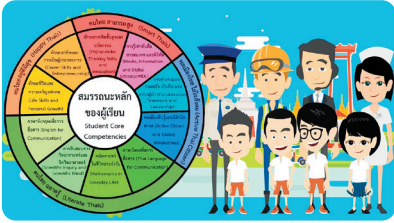
นางอรรชกา คุญการี

พระราชวรเมธี

"๑๐ สมรรถนะหลักของคนไทยในศตวรรษที่ ๒๑"

เชิญรับชม เพียงสแกน QR Code

สมรรถนะของเด็กไทย ในศตวรรษที่ ๒๑

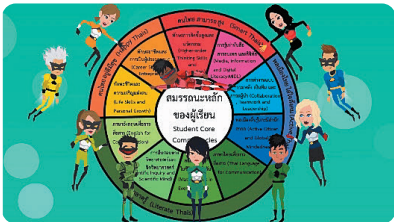
ปัจจุบันก้าวสู่ศตวรรษที่ ๒๑ สมรรถนะใดที่ต้องเร่งพัฒนาเพื่อให้เด็กไทย คนไทยก้าวให้ทันและพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง
ติดตามหาคำตอบได้ใน "สมรรถนะของเด็กไทยในศตวรรษที่ ๒๑"

ถอดรหัสสมรรถนะสำคัญ ปฏิบัติการช่วยเหลือทีมหมูป่า

จากเหตุการณ์ที่สร้างความตื่นตะลึงให้คนทั้งโลกกับปฏิบัติการภารกิจที่เป็นไปไม่ได้ Mission Impossible แต่กลับเป็นไปได้
ด้วยความร่วมมือร่วมใจ ผนึกสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนทั้งไทยและต่างประเทศ ไขแล้วนั้น คือ เยาวชนทีมหมูป่าอะคาเดมี
และโค้ช รวม ๑๓ คน ตัดในถ้ำหลวง จ.เชียงราย ปฏิบัติการนี้สำเร็จได้อย่างไร ๑๐ สมรรถนะ คือ คำตอบที่สำคัญ
เราจะมาร่วมถอดรหัสความสำเร็จนี้ไปด้วยกัน

๑๐ ซูเปอร์ฮีโร่สมรรถนะ ของเด็กไทยในศตวรรษที่ ๒๑

ศตวรรษที่ ๒๑ โลกจะเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทุกวงการจะนำเทคโนโลยีมารองรับการทำงานแต่ละประเทศ
จะเร่งสร้างสรรคนวัตกรรมใหม่ ๆ ผู้ที่ก้าวไม่ทันจะถูกทิ้งไว้เบื้องหลังวันนี้ ๑๐ ซูเปอร์ฮีโร่สมรรถนะของเด็กไทยใน
ศตวรรษที่ ๒๑ ช่วยคุณได้

วารสารการศึกษาไทย
THAILAND EDUCATION JOURNAL

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ๔๔/๒๐ ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๖๖๘ ๘๑๒๓ ต่อ ๑๑๒๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๐๐๘๘ www.onec.go.th เด็กไทยในฝันโดยสภาการศึกษา

